

Izboljšanje našega mednarodnega položaja

Dr. Laza Marković o svojih utisih v inozemstvu – Jugoslavija je postala činitelj, s katerim povsod resno računa

Beograd, 9. decembra, p. Nocojšnja »Pravda« objavila daljši članek dr. Laze Markovića, ki se je tri mesece mudil v inozemstvu ter bivali del časa v Italiji, Nemčiji, Franciji, Angliji in Belgiji. Imel je ponovne sestanke in razgovore z odličnimi in vodilnimi politikami teh držav. O utisih, ki jih je dobil o presoji položaja naše države v inozemstvu, razpravlja v omenjenem članku, v katerem izvalja med drugim:

»Spremembe in reforme, ki so se izvršile po 6. januarju v naši državi, so napravile v vsem inozemstvu najboljši vtis; naš mednarodni položaj se je v tem času znatno izboljšal. Naša politika se je doslej borila za uveljavitev naše nacionalne ideje, sedaj pa je celokupni naš narod ujedinjen in je postal s tem važen faktor v mednarodnem življenju. Pač pa se v Evropi zelo slabo tolačijo neprestani neredi in incidenti v Bolgariji in Albaniji, stalno rovanje Madžarov proti mirovnim pogodbam.

Kraljevino Jugoslavijo smatrajo vsem povsod kot činitelja, s katerim se mora računati v vsakem mednarodnem položaju. V našo državo imajo vedno večje zaupanje, ker so se brez izjeme vsi uverili, da je Jugoslavija element mira. Da pa bo to zaupanje v našo državo popolno in trajno, žele v inozemstvu da čimprej uredimo naše odnose s sosedji, predvsem v Bolgariji in Italiji. Svetovna javnost ima o Balkanu v splošnem sicer še dokaj slabo mnenje, ker prejema s tega dela sveta neprestano le vesti o vedno novih incidentih in sporih. Ni pa nobenega dvoma, da se bo to mnenje takoj spremenilo tudi v našo korist, čim bodo mesto teh prihaja v svet vesti o miru, vzajemnosti, medsebojni toleranci in objektivnosti.

Dr. Laza Marković končuje svoj članek z ugotovitvijo, da uživa naša država med vsemi balkanskimi državami v inozemstvu največje zaupanje in da stavi inozemstvo vse nade na Jugoslavijo in nienega premodrega vladarja.

Program za beograjske svečanosti 17. t. m.

Prilagodljivi odbor beograjske občine je določil podroben program za velike svečanosti

Beograd, 9. dec. p. Nocoj ob 6. se je vršila seja občinskega odbora, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki raznih beograjskih nacionalnih organizacij. Na seji se je razpravljalo o pripravah za sprejem deputacij, ki se bodo prišle 17. t. m. povodom kraljevega rojstnega dne v Beograd poklonit Nj. Velikanstvu. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo skrbel za nastanitev in prehrano deputacij ter sestavljal podroben program za njihovo bivanje v Beogradu.

Za sprejem in bivanje zagrebske deputacije povodom poklonitve v Beogradu je določil naslednji program: Dne 16. t. m. zvečer svečan sprejem na kolodvoru z nagovorom beograjskega podžupana dr. Stojadinovića. S kolodvora bo krenila povorka z godbo na čelu po mestnih ulicah pred dvor. Na čast zagrebskim gostom se bo

vršila v narodnem gledališču svečana predstava. Dne 17. dopoldne bo svečana seja beograjskega občinskega sveta, na kateri bo beograjski župan inž. Savčić pozdravil zagrebskega deputacija, odgovoril pa mu bo zagrebski župan dr. Skrlj. Ob 11. dopoldne bo v saborni cerkvi zahvalna služba božja, ki se je bodo udeležili vsi člani zagrebske deputacije. Ob 13. bo priredila mestna občina beograjska zagrebskim gostom svečan banket. Ob 17.30 bo zagrebska deputacija sprejeta v posebni avdijenci na dvoru. Zvečer ob 21. bodo zagrebski gostje odpotovali na svoje domove, dve najstari skupini pa bosta ostali v Beogradu, izmed katerih bo naslednji dan ena položila venec na grob neznane junaka, druga pa bo odpotovala na Topč. da se pokloni na grobu kralja Petra Osvoboditelja.

Važne spremembe v bolgarski diplomaciji

Odsev napetih odnosov med Italijo in Bolgarijo — Intervencija zunanjega ministra Burova v evropskih prestolnicah glede bolgarskih reparacijskih plačil

Sofija, 9. decembra, M. V Bolgariji je v zadnjem času posebno aktualno vprašanje bolgarskih reparacijskih plačil. Zunanji minister Burov in finančni minister Molov sta nocoj odpotovala iz Sofije, da posetita vse važnejše evropske prestolnice in da tam intervenerata v korist Bolgarije. Pred svojim odhodom je imel zunanji minister Burov daljši sestanek z voditeljem bolgarskih socialistov Sakazovom, ki igra v reparacijskem vprašanju vlogo nekakega posredovalca in je v imenu Bolgarije interveniral glede reparacijskih plačil pri angleškem zunanjem ministru Hendersonu.

V Sofiji se govori, da bodo izvršene v zvezi s temi akcijami v kratkem velike izjemne v bolgarski diplomaciji. Znano je namreč, da vlada med zunanjim ministrom Burovom in nekaterimi njegovimi diplomatskimi sodrujki, zlasti pa med njim in rimskim poslanikom generalom Vikovom, velika disharmonija. Nameravane spremembe naj to disharmonijo odstranijo. Najprej bodo izmenjeni vojni atašeji pri posameznih poslaništvih, v prvi vrsti v Rimu in Parizu. Za atašaja v Parizu bo imenovan sedanji kraljev adjutant polkovnik Panov, za atašaja v Rimu pa polkovnik Nedov. Za bolgarsko-italijanske odnose je zanimivo tudi dejstvo, da bo prihodnje dni odobroval italijanski poslanik v Sofiji Piantanini. Vest o nekotnem odpoklicu je izzvala v sofijskih

krogih, zlasti pa tudi v sofijski diplomaciji, najrazločnejše komentarje.

Sofija, 9. decembra. AA. List »Utro« priobčuje uvodnik pod naslovom: »Naša zunanja politika in reparacije«. Uvodnik razpravlja o hudem položaju Bolgarije zaradi reparacijskih dajatev in obžaluje, da je Bolgarija preslabla, da bi mogla sodelovati v borbi mednarodnih interesov. Zato se »Utro« vprašuje, ali more Bolgarska voditi samostojno mednarodno politiko, ter odgovarja z »ne«. Bolgarska mora v vsakem primeru ohraniti popolno nevtralnost, ki mora biti enaka na vse strani in do vseh sosedov. »Nam je potrebno, da se dolgo posvetimo delu za mir, da se lahko ponovno zberemo in popravimo od težkih vojn. Delo, stedištvost in državnem proračunu ter nevtralnost in dobri odnosi z vsemi — to je edina politika, ki jo lahko vodi Bolgarska.«

Sofija, 9. decembra. AA. Listi poročajo o možnosti, da bo namestu generala Vikova imenovan za poslanika v Rimu narodni poslanec Takev.

Sofija, 9. decembra. AA. Ministra Burov in Molov sta danes odpotovala v Rim. Od tam pojdetta v Pariz in London, da uredita reparacijsko vprašanje. Rim, 9. dec. g. Danes dopoldne je v palači Chigi italijanski zunanji minister Grandi sprejel bolgarskega poslanika Vikova. V razgovoru sta državnik obširno razpravljala o bolgarskem reparacijskem problemu. Sedaj se pričakuje prihod bolgarskega zunanjega ministra.

Iz novega šolskega zakona

V soboto smo objavili glavna načela novega zakona o osnovnih šolah. V naslednjem objavljamo nekatere podrobnosti iz tega zakona, ki zanimajo tudi širšo javnost.

Dolžnosti občin

§ 17. Osnovne šole se odprejo tamkaj, kjer je v okolici 4 km v polmuru (radiu) najmanj 30 otrok obveznih za obisk šole. Tamkaj, kjer bi bil prihod v šolo otežčen, se odpre šola tudi za 20 učencev. Vse narodne šole se bodo odprle po postopnem po ustvarjenih pogojih v istem kraju.

§ 20. Vsaka šolska občina ima svoj kraljevni šolski odbor.

§ 21. Kjer mora biti v upravnih občinah v smislu tega zakona več šol, določa občinski odbor kraj in področje posameznih šol. Izbori zemljišča in določanje področja potrjuje končno ban.

§ 22. Dolžnosti upravne občine za šole so naslednje: dati potrebno zemljišče za šolo, šolsko dvorišče, izrišče, zemljišče za praktični poljedelski pouk, učiteljski vrt (v vseh obvezno, v mestih na po možnosti) in za učitelje stanovanja, vse to po možnosti v bližini šole; skrbeti, da so dobra vsa tla ki vodijo k šoli.

§ 23. Dolžnosti šolskih občin so naslednje:

1. Zgraditi in v dobrem stanju vzdrževati šolske zgradbe, v katerih morajo biti potrebne učilnice in delavnice, urejene po higijenskih in pedagoških pravilih, po možnosti dvorana za šolske svečanosti, ki naj služi tudi za sobano gimnastično, potrebne pisarne in zbornice, stanovanja za učitelje in za slugo.
2. nabaviti opremo in učila za šolo stroškovni listi na knjižice in šolski pribor.

3. dalati kurivo za šolskega upravitelja in šolskega slugo, ako stanujeta v šolskem poslopiju.

4. skrbeti za ohranjanje novih šolskih oddelkov in tečajev.

5. skrbeti po možnosti za šolske kuhinje kakor tudi za zavetišča za deca.

6. kjerkoli je možno, ustvarjati in urejati šolska kopališča in dečje poliklinike za specialno zdravljenje.

7. kiti vse stvarne potrebe za vzdrževanje šol (popravljanje šolskega poslopija, plačevanje služe, razsvetljavo, pribor za zabavščice i. dr.).

8. podpirati posvetne ustanove, s katerimi se širi splošna prosveta v narodu.

§ 24. Industrijska podjetja so dolžna podpirati šolske občine pri grajenju šolskih poslopij in učiteljskih stanovanj, ako miso udeležena s svojim obsegom v tem kraju pri plačevanju občinskih ali ako nimajo lastnih šolskih poslopij. V tem slučaju odloča o doprinosu teh podjetij splošna upravna oblast. Ta doprinos ne more biti večji od vsote, ki bi jo podjetje plačalo za šolsko občino, ako bi se v določeni upravni občini obdavčevalo.

§ 27. Zgradbe narodnih šol morajo biti na primeru in zdravih krajih, morajo biti suhe in svetle ter imeti zadosti prostora za učence.

Minister prosvete predloži za ministrom za javna dela in ministrom financ za uredbo določbe o graditvi šolskih poslopij in učiteljskih stanovanj, o opremljenosti šolskih vrtov, dvorišč in drugih, kakor tudi tozadavne vzorne načrte za šolska poslopija.

§ 28. Kjer občina nima primerne zemljišča, ga more nabaviti z razlastitvijo, ekspropriacijo.

§ 29. Vsaka šola mora imeti poleg stanovanja upravitelja v bližini toliko predpisanih stanovanj za učitelje, kolikor ima posebnih oddelkov, kakor tudi stanovanje za enega slugo. Brez predpisane števila ta-

kih stanovanj s potrebnimi pritisklinami se ne more odpreti šola niti nov oddelček.

V mestih in trgih more občina namesto stanovanj dajati stanarino. Stanarina znaša v Beogradu in Zagrebu po 500 Din na mesec za vsakega učitelja, v mestih nad 50.000 prebivalcev po 400 Din za vsakega učitelja, v mestih med 30.000 do 50.000 prebivalcev po 350 Din na mesec za vsakega učitelja, v mestih pod 30.000 prebivalcev po 300 Din na mesec za vsakega učitelja, a v trgih po 200 Din na mesec za vsakega učitelja.

§ 30. Po določbah pristojnih oblasti grade šolske občine potom licitacije ali v svoji režiji vsa poslopja, potrebna za šole, poslužujoč se narodne delavne sile in materijala, s katerim razpolaga. Načrte za graditev šolskih poslopij odobrava ban.

§ 31. Občine morejo zgraditi na svoje stroške poslopja, namenjena narodni prosveti, šoli za kmetijstvo, za gospodinstvo-strokovno šolo itd. V to svrhu se mora združiti več občin.

§ 33. Onim občinam, ki nimajo predpisanih šolskih poslopij niti materijalne možnosti, da jih same zgrade, bodo pomagale banovine in država pri graditvi šolskih poslopij.

§ 34. Ban bo naročil upravni občini, kadar se pokaže potreba, da odpre novo ali razširi obstoječo šolo. Proti tej odredbi ima upravna občina pravico pritožbe na ministra prosvete.

Verouk

§ 43. Verouk je obvezen za vse priznane veroizpovedi. Verouk predavajo svečeniki ali učitelji dotične veroizpovedi po želji staršev. Svečenik - veroučitelj mora biti državljani kraljevine Jugoslavije.

Kjer se starši odločijo, da predava verouk učitelj, pa ni učitelja iste veroizpovedi, kakršne so učenci, predava verouk svečenik, kjer pa ni niti enega niti drugega, predava verouk druge primerne osebe.

Veroučitelje - svečenike postavlja minister prosvete iz vrst kandidatov, predlaganih od pristojne oblasti dotične veroizpovedi, nagrade pa jim odreja in plačujejo kraljeve verske občine ali starši sami. Leto velja tudi za druge osebe, ki v pomnkanju svečenikov in učiteljev predavajo verouk.

Veroučitelje - svečenike polagajo zaradi pridobitve potrebne pedagoške - metodске usposobljenosti poseben veroučiteljski izpit.

Veroučitelje - svečenike in druge osebe izven učiteljskih in svečenških krogov, ki predavajo verouk, bo minister prosvete na predlog banke uprave razrešil dolžnosti, ako njihovo delo v šoli ne odgovarja pedagoško - metodsko načelom ali ako njihovo zadržanje v šoli in izven nje ni v skladu s splošnimi cilji narodnih šol.

Učni načrt in program verouka predpisuje minister prosvete po zaslišanju ministrstva pravde.

Učni jezik

§ 44. Splošni redni pouk v narodni šoli se izvaja v državnem jeziku in po učnem načrtu ter programu, ki ga predpisuje minister prosvete po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta za vsa država, držeč se načela koncentracije pouka in aktivnega sodelovanja učenca.

Učni program ima nuditi možnost za prilagajanje pouka razmeram in potrebam življenja v kraju, v katerem se šola nahaja. V vsi narodni šoli razvija pouk smisel za kmetijstvo in za obrt, trgovino ter industrijo, kakor je to po kraljevih razmerah potrebno.

Manjšinske šole

§ 45. V krajih, kjer v znatni meri stanujejo državljani drugega jezika, se odprejo posebni oddelki osnovne šole za njihovo deca. V teh oddelkih ne sme biti manj kakor po 30 učencev. Izjemoma se more odpreti tak oddelček tudi s 25 učenci, o čemer odloča minister prosvete.

Program in učni načrt je isti kakor v ostalih osnovnih šolah v državi. Pouk v teh oddelkih se izvaja v materinskem jeziku učenca, državni jezik pa se predava kot obvezen predmet.

Kjer je v kraju več oddelkov iste narodne manjšine, morejo imeti svojega posebnega upravitelja.

§ 46. Ako v kakem kraju obstoje oddelki, oziroma šole z državnim učnim jezikom in poleg tudi posebni oddelki ali šole z učnim jezikom kakor druge narodnosti, morajo otroci državnega materinskega jezika obiskovati osnovno šolo z državnim učnim jezikom; otroci druge narodnosti in jezika morajo po volji staršev obiskovati oddelke z državnim učnim jezikom namesto oddelka svojega materinskega jezika.

Deca kakor narodne manjšine ne more posejati šole druge narodne manjšine. V krajih, kjer so šoloobvezni otroci narodnih manjšin, ki po svojem številu ne morejo imeti pouka v materinskem jeziku, morajo posejati šolo z državnim narodnim jezikom.

§ 47. V vseh narodnih šolah vrše pouk državni učitelji, ki morajo popolnoma obvladati državni jezik. To velja tudi za veroučitelje.

Podrobnosti o ostalih določbah novega osnovnošolskega zakona, ki stopi takoj v veljavo, bomo še objavili.

Nevaren požar

Maribor, 9. decembra.

V noči od nedelje na ponedeljek je nastal sredi Maribora požar, ki bi lahko povzročil ogromno katastrofo. Če se ne bi gasilec posrečilo zadušiti ga. Goreti je začelo na dvoriščnem podstrešju Naskove hiše v Vetrinjski ulici. Požar so opazili tudi številni gostje kavarne »Bristol«, katerih se je polotila velika panika in so začeli bežati iz kavarne.

Na pozorišču se je kmalu nabralo več sto oseb, ki so s strahom opazovale, kako se ogenj širi. Mariborski gasilci so kmalu prihiteli na lice mesta, na pomoč so jim prišla tudi gasilna društva iz Studencev in Podbrežja. Po polurnem precej napornem gašenju se je posrečilo ogenj lokalizirati in popolnoma zaležiti vendar je zgorelo vse podstrešje, tako da znaša škoda 80.000 Din. K sreči je bil posestnik zavarovan za ves znesek. Pri gašenju sta se lažje poškodovala dva gasilca.

Danes je prišla na kraj požara komisija, ki pa ni mogla ugotoviti pravega vzroka požara.

Sadovi pariških uspehov naših pevcev

Glasbena Matica v radiju, govorečem filmu, v Muzeju človeške besede, pri francoskih invalidih in pri pariškem županu

Pariz, 4. decembra

Danes dopoldne so si Matičarji na povabilo vojnega ministrstva ogledali »Invalidski dom«, velik kompleks stavb, v katerem so Napoleonov grob, izredno bogat vojni muzej in zavetišče za najtežje vojne invalide. Ob vstopu v Invalidski dom je pričakoval Matičarje komendant general Marieaur, invalid z leseno nogo. Pozdravil jih je priščno in jim potem v spremstvu generala Henrija najslušnejše razkazal vse mnogobrojne znamenitosti vojnega muzeja in Napoleonovega groba, na katerega so Matičarji položili venec. V zavetišču najtežjih vojnih invalidov je sprejel goste general Gouraud, tudi invalid brez desne roke, ki pa je še aktiven komendant Pariza. Na povabilo generalov so se zbrali invalidi v okrogli dvorani zavetišča. Na različen način konstruiranih vozilih so jih večinoma pripeljali tli pa so sami vodili svoja vozila, slepe pa so privedle usmiljenke. Matični zbor je zapel vrsto umetnih in narodnih pesmi, uvodoma pa francosko in jugoslovensko himno. Srce pretresujoče je bilo gledati, s kako pozornostjo so invalidi poslušali ubrano petje, za naknemi so sledili vsaki točki. Posebno so jim ugajale resne in otožne pesmi, med temi prav posebno »Zdrava Marija« in »Gor čez jezero«. Matičarji so položili svo toploto v svoje izvajanje, saj je bila večina gašenja do solz, ob pogledu na te žrtve vojnega klanja.

Po končanem koncertu so se generali Gouraud, Maricaux in Henri v kratkih govorih zahvalili Matičarjem za njihov obisk in za ljubeznivost, ki so jo izkazali invalidom. Poudarjali so tesne vezi med Francijo in Jugoslavijo in izražali željo, da bi ostale te vezi vedno neskaljeno priščne.

Tudi navzoči invalidi so dali Matičarjem ob slovesu prijazno besedo ali pa izkazali svojo hvaležnost s pogledi, polnimi simpatij. Nekateri, ki morejo sami voditi svoje vozilce, so spremljali Matičarje do vrat.

Po kosilu so si Matičarji v skupinah ogledali po svoji želji razne znamenitosti Pariza, zvečer ob 7. pa so nastopili v pariškem radiju s kratkim koncertom, v katerem je podal zbor najbolj karakteristične pesni svojega programa, zlasti jugoslovenske in posebno slovenske narodne pesmi. Uvodoma je oznanjevalec razglasil po radiju ime in provenienco zbora in potem dodal k vsaki pesmi poleg naslova tudi kratko karakteristiko dotične pesni. Tako je moglo slišati na stotisoče poslušalcev v Franciji in drugod po Evropi vrsto naših lepih pesmi.

Pariz, 5. decembra.

Današnji dan je bil določen za temeljit odpočitek in za prsto porabo časa. Ogromni uspeh, ki ga je Matični zbor dosegel s svojima koncertoma in z drugimi nastopi, pa je vzbudil v umetniških in drugih interesiranih krogih občo pozornost. Tukajšnje podjetje govorečega filma je povabilo zbor, da nastopi v njegovem ateljeu. Zbor se je

vabilu odzval in zapel serijo slovenskih in jugoslovenskih pesmi ki so jih posneli za govoreči film. Tako poide slika Matičnega zbora, s pevskimi v pestrh narodnih nošah daleč križem sveta in z njeno našo pesem. Pred nastopom je prof. dr. Pretnar v kratkem nagovoru kot uvod k govorečemu filmu podal kratko karakteristiko zbora v francoskem jeziku, ki bo svet, kadar bo gledal in poslušal ta film, seznanil s provenienco in kvalitetami Matičnega zbora.

Se bolj pomembno in važno je bilo takšno vabilo »Instituta phonétique« (Fonetičnega instituta) pariške univerze, ki raziskuje človeško besedo, človeški glas in govor in hrani ozir. zbira v svojem arhivu na gramofonskih ploščah razne govornice, glasove, pesmi in rekla najrazličnejših narodov. Za svoj arhiv je želel imeti ta institut tudi nekaj tipičnih naših pesmi, da jih hrani v svojem Muzeju človeške besede. Matični zbor se je odzval tudi temu vabilu in se zbral zgodaj dopoldne v velikem ateljeu Pathe freres, ki izdeluje take plošče za imenovani institut. Posneli so šest plošč. Za dve plošči je pel Matični kvartet med drugim lepo ponarodelo »Šijaj, šijaj solnceček, šijaj nadalnje pesmi na je podal kompletni zbor Matice in sicer Schwabovo »Zdravo Marijo«, ki je povsod na vseh koncertih žela toliko odobravanja, nadalje narodne pesmi »Gor čez jezero« »Škriancček poje žvrgolice« in »Bratci vsehi vsi! Snamanje tea pesni je trajalo precej dolgo, ker so morali pevci mnogo in mnogokrat ponoviti vsako pesem, dokler se ni odpravila vsaka hiba in dokler se ni doseglo za mikrofon pravo razmerje glasov in popolna harmonija. Tako bo v precej lepi obliki ohranjen čas za nedozgleden čas v tem znamenitem pariškem arhivu tudi vrsta naših lepih pesmi.

Ob 11. uri dopoldne je bila v pariški mestni palači recepcija, ki jo je priredil na čast Matičarjem predsednik občinskega sveta mesta Pariza. V ogromni in luksuriorno opremljeni palači so si Matičarji najprej pod vodstvom višjih mestnih uradnikov ogledali krasne in umetniško izredno bogate dvorane in slavnostne prostore, nakar sta le v slavnostni dvorani sprejel predsednik občinskega sveta comte d'Andigni. V daljšem govoru je pozdravil Matičarje in se jim zahvalil za obisk, nakar je prof. dr. Pretnar kot pooblaščenec ljubljanskega župana izrek pozdrav Ljubljani in predsednik Glasbene Matice dr. Ravnhar pozdrave in zahvalo zbora Glasbene Matice. Po kratkem, prijateljskem sestanku so se Matičarji poslovlili, slovesno spremljani do izhoda, ki je bil okrašen z zelenjem in zastavami.

Česko odlikovanje nizozemske kraljice

Praga, 9. decembra. AA. Predsednik češkoslovske republike Masaryk je odlikoval nizozemsko kraljico Vilhelmino z redom Belega orla I. stopnje z lentjo.

Nudimo zimske suknje

suknjičje, ter druga prvovrstna oblačila, za gospode in otroke, do Božiča po znatno znižanih cenah. Edina specialna trgovina z oblačili za gospode in deco I. Maček, Aleksandrova c. 12.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Telefon 2380

Konkurenčne cene

Armature

za vodo, paro, plin, kakor za vse druge tekočine, pipe, vodni zasledki, centrifugalne sesalke; sesalke za vino, armature za pivo, vrtno ročne brizgalne.

ročne sesalke kletarske

Nadalje in podtalne hidrante, — Viktorija vodnjake, sesalne koške, armature

Pod Božično drevo

mного naših srečk drž. razr. loterije, ki so najboljši kažipot do sreče in blagostanja.

Prvo žrebanje se bo vršilo že 16. januarja 1930.

Naše srečke se dobe:

v oglasnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici, v Ekspozituri »Jutra« v Šiški na Celovški cesti ter v podružnicah »Jutra« v Mariboru in Celju.

Naši kraji in ljudje

Pri naših rojaki v Suderwichu

Suderwich, 5. decembra. Kdor potuje v Nemčijo, pa makar v te zapadne pokrajine, kjer je z industrijo vred promet najbolj razvit, naj nikar ne bo v strahu, da se bo izgubil v črnih meglah ali da se bo pomotoma zavozil tja kam za plattersko mejo. Vlaky vozijo direktno na precejšnje razdalje in če je že treba prestopiti, popadeš svojo popotno bisago s kranjsko marelo vred, presedlaš preko vmesnega perona na sosedni vlak, ki je počakal ravno še nate, in nato ti bo sprevoznik takoj pri preščipanju vozniških kart, zbranih že pri »Putniku« v Ljubljani v droben zvezek, povedal, kdaj pride tvoja postaja na vrsto. Šel je prejšnjo soboto jutraj neki tukajšnji znanec po prvi april v Düsseldorf, — mene čakaj, ki sem medtem že izstopil v Recklinghausenu, pogledal pred kolodvorom na orientacijski stolpič, se vsedel v pravi tramvaj in se popeljal četrť ure daleč v vzhodno stran, v Suderwich, kjer se nahaja predsedstvo Zveze jugoslovanskih delavskih in podpornih društev.

Rekord

v nizkih cenah, kakor tudi v kvaliteti blaga je dosegla »Miklavževa prodaja« pri tvrdki A. PREŠKAR, na Sv. Petra cesti. Doseženi rekordi: Klobuki od 37 Din dalje. Sportne čepice od 22 Din dalje. Samovsevnice od 6 Din naprej. Nogavice od 4 Din naprej. Kompletne obleke od 250 Din naprej. Doverni suknjiči od 240 Din naprej. Zimske suknje od 490 Din naprej ter vse druge oblačilne potrebščine pri dosedaj še nedoseženih nizkih cenah. — Izdelava po meri v 48 urah. — Prepričajte se s enkratnim nakupom.

Suderwich, novi del, je srednje velika in zelo mirna kolonija s kakimi 6000 prebivalci. Večina je Čehov in Poljakov; slovenskih družin je menda 20. Potrkam pri Obrezovih:

— Al' so gospod Bolha doma? (Med westfalskimi Slovenci je namreč onikanje še prav običajno.)

— Wohl! pravi gospa, po rodu avstrijska Nemka, a slovenski vse razume. Kmalu smo skupaj znanici in rojaki. Glas gre po koloniji: prišel je domačin, iz Ljubljane... Saj je vseeno, kdo... A obiski iz domovine so tu vendar tako zelo, zelo redki... Kaplja pride prvi, Jože Kaplja, invalid. On ves dan nima dela, na sprehode hodi (če je lepo vreme), znanec obiskuje, časopise prebira in politiko študira. Bil je svojčas v Franciji in Alžaciji. Leta štirinajstega, ko je komaj šele 14 dni kopal v Ahlemu pri Hammtu, ga je zasulo in mu zdrobilo nogo. Letos 6. maja se je iz domovine vrnil tu sem uživati rento. Zdaj, ko je z novimi konvencijami urejeno, da bodo naši invalidi prejeli pokojnino v domovino, se pripravljajo na vrnitev. Ima že dokumente in bo te dni poročal nazaj k Sv. Jedrti pri Laškem, pa mirno živel s 110 markami, kar za skromnega človeka nikakor ni zavržek.

Pošetamo malo po Suderwichu. Ah, saj ni tu bogve kakih zanimivosti. Hiša slika druga drugi kakor škaflija škafliji, ulice ravne, črna asfaltirane. Dolgčas prav za prav kakor v slavovski vasi. Toda naši ljudje so tu!

— No, tamle gre pa Rehar!... Rehar!

Janez Rehar je iz Celja doma, je predsednik tukajšnje krajevne organizacije in že dolga leta raznaša »Domovino«. Vsako soboto popoldne, naj bo dež ali toča. In danes je zopet na poti s šopom »Domovine« pod pazduho. Prišel je iz stare suderwische kolonije, ki je oddaljena pol ure.

K Flöghu, ki ima restavracijo ravno na spodnjem oglu kolonije ob glavni cesti, stopimo na čašo piva. Jerman prisede, iz St. Ruperta na Dolenskem je doma, tudi on že uživa invalidnino, zaradi želodca so mu jo priznali po 23 letih krampanja v jami. In stari Kotar nas pride pozdravit, čvrst očene, nikdar brez ljube rjave pipe. Tudi on je tu že od aprila 1906, ko je bilo posebno dosti izseljevanja v Nemčijo, pa pravi, da novo slovensčino že skoro težko razume. Rad čita, toda najdejo se mnogi novi ausdruki...

— No, pogledite, tale dva fanta pri šanku sta tudi Slovenci. Jozef! Povej kaj po slovensko! No... vsaj pridusi se!

Jozef se zasmehi kakor dekle, salutira ob črni rudarski čepici (star je 21 let in je seveda že v jami), pa pravi:

— Kudič... ne fem neč dons sa smejat.

Simpatični Lovro Starec, nizek mož, zelo mirna in prav dolenjsko prijazna natura, mi tolmači:

— Sami prijazni otroci, kar je naših staršev. Doma že govorijo slovensko, a zunan se zaradi nemške izgovorjave malo ženirajo. So se večji del tu rodili in otroška družba jih navadi čisto na nemščino.

— Še eno čašo, potlej pa gremo... k Luckerju! — resolutno odloči vedno dobrovoljni Hriberšek, prava savinjska korenina, iz Kasaz pri Petrovčah doma. Govori v sonornem basu,

je še čisto fantovski in se v veseljem smeju udari po kolenu, ko mu prisojam komaj nad 30 let, ko jih ima že 40, ženo iz Polzele in šest hčera kakor orglice.

Gremo v mraku proti Luckerju, kjer ima tukajšnja organizacija svojo društveno dvorano. Spotoma se oglašimo še pri Grešakovih v koloniji. Doma sta. Mož in žena v kuhinji pri čitanju listov. Tu se vse prebira. Nemško in slovensko. Še stare letnike imajo skupaj zvezane.

— Pa malo se vsedite, da nam spanja ne odnesete! — pravi Grešak, seveda tudi Savinčan.

— Ne, ne, Grešak, ti greš z nami! odločijo drugi.

— Naj le gre! pravi žena Cilka. Tista Cilka, ki je zadnjič dala rojakom na pot v domovino krasno mirto. Gojila jo je 22 let in jo poklonila za grob dr. Gregorja Žerjave.

Zelo prijetno je pri Luckerju. Hiša stoji na samem, par minut od kolonije, na malce vzvišeni ravnici, da lahko izpred nje daleč naokrog opazuješ zarjenje tovarniških in rudniških luči. Gostilničar izvrstno razume slovenski, dvorano je dal preslikati z motivi iz naših Alp, da se po stenah v najzibavejših barvah kažejo naše narodne noše, triglavska skupina, blejska pokrajina in druge naše imenitnosti, ki jih je spreten slikar zvesto posnel po razglednicah. Tudi mali oder je dobro urejen in kaj pripraven za društvene prireditve tukajšnjih Slovencev. Da se tu počutijo čim bolj domači, poskrbi gostilničar z vsestransko ustrežljivostjo. Skoro da mu ni do dučičke. Vi ste že mislili, da smo jo h Luckerju mahinili na krok, A, jok! Tu se pije pivo, a gostilničar postavi na mizo steklenico konjaka za priboljšek. Tega ne računa in še obeta, da bo eno prihodnjih sobot nabil sodeček (»Freibier«). Kaj so mu Slovenci tako pristrasti k srcu, sam ne ve. Humorja imajo dosti, smeji se radi in zapojejo lepo. Pa tudi plačajo, če je treba ob prirreditvah kaj globlje seči po drobcih.

Take smo razdirali, da je bilo smeja kakor dežja po suši. O, pa smo rekli tudi katero resno. Kajti tako je med našimi rudarji na tujem: natura je vsa tista, kakor so jo prinesli s seboj iz domovine, roke pridne, bistro, znatno večja, s tem tudi interes na problemih, o katerih v domovini niso niti razmišljali. Sledijo pazno vsem dogodkom v Jugoslaviji in Nemčiji. Da imajo od Nemcev dobro parlamentarno in govorniško šolo, je pokazalo veliko zborovanje na narodni praznik. A tak mal parlament smo imeli že na predvečer, tistikrat pri Luckerju. Bila nas je lepa družba in kar naglo sta v dvopitih in pomenkih minili dve zgodnji večerni uri. Ko smo se vrnili v Suderwich, ni bilo zame ugovora na Starčevu povabilo.

Same še danes!
Ronald Colman — Lily Damita
„Rešitev“
4. 1/2, 6. 1/2, 8. 1/2. Telefon 2124
ELITNI KINO MATICA

— Vaša soba je že pripravljena.

Gospa Starčeva je prinesla na mizo domačo potico in se trudila, da mi je bilo tujcu kar sitno. Oba sta iz krškega okraja. Otrok ni dal Bog. Zato sta Rezko, siroto brez staršev, vzela za svojo. Tu je hodila v osemrazredno nemško šolo, a dobro govori po domače in se silno rada smeji. O, kako se smeji, če nalašč narobe zasuje nemško besedo! — Stanovanja so v tej koloniji zelo udobna. Po štiri družine stanujejo v hiši, vsako stanovanje obsega štiri do pet sob, kuhinje so prostorne, precej vrta pripada vsaki družini in mali hlevi, da lahko redijo tudi svinje, zajce, kokoši ali celo malo domačo kravo (koko). Vse je snažno, pohištvo prav gosposko, a hrana domača z nekaterimi pridobitvami nemških kuhinjskih receptov. Vse to seveda v glavnem le pri onih rudarskih družinah, ki so že več let v teh krajih. Kajti pri današnjih zaslužkih in tukajšnjih cenah se ne dajo v par tednih zbrati zadostni stotaki za tako lepo stanovanjsko opravilo, kakor jo imajo starejši rudarji, ki so bili tu že pred vojno ali vsaj kmalu po prevratu.

Zelo sem se udomačil v Suderwichu. Čez dan potujem skoz bližnja mesta in kolonije, kjer so povsod naši rojaki. A na večer se čisto vračam sem, kjer je največ miru in prijaznosti.

D. Ravljen.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenosti trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utrujenost, arca, dalje ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurah, hemeroidnem zamotku, fistulah jemljejo za vstreljenje črevesa jutraj in zvečer po četrtinko »Franc Josefove grenčice«. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo Franc Josefove grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. — Franc Josefove grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Stavbni svetnik Rudolf Tönnies †

V Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu je koncem prošlega tedna bolno odjeknila vest, da je v Monakovem, kamor je bil pred jedva 14 dnevi odšel na lečenje zlastenice, v noči od četrta na petek preminul jedva 60 let stari arhitekt in gradbeni ravnatelj, stavbni svetnik Rudolf Tönnies, obl. avtorizirani civilni arhitekt, komercijelni in tehnični vodja gradbenih podjetij »Tönnies« in »Obnova« v Ljubljani, šef »Bosansko-hercegovačkoga gradbenoga d. d.« v Sarajevu in »Zagrebačkoga gradbenoga d. d.« v Zagrebu. Tik do svojega odhoda v zdravniško oskrbo je bil neumorno delaven, zato je oznanilo o njegovi nepričakovano nagli smrti presenetilo vse, ki so ga poznali in cenili.

Pokojniki se je udeleževal v Ljubljani komaj dobrih deset let. Kariero je začel kot arhitekt pri hrv. vladi v Zagrebu. Od tam se je preselil v Sarajevu, kjer je deloval 15 let kot vodilni arhitekt pri vladi za Bosno in Hercegovino. V Sarajevu je postal ravnatelj Bos. hercegovačkoga gradbenega društva. Gradil je mnogo in z velikim uspehom. Pod njegovim vodstvom je dobilo Sarajevu evropsko lice, dokaz njegove sposobnosti in delavnosti pa stoji tudi v Zagrebu in Beogradu. V našem mestu je bila poverjena njegovega bogatemu strokovnemu izkustvu marsikatera pomembna zgradba, predvsem palača Ljubljanske kreditne banke in Ljubljanskega dvora, v neposredni bližini Ljubljane pa Uradna hiša v Trebnjem, o kateri se je v naših listih mnogo pisalo. Mimo tega je izvršil celo serijo drugih stavb.

Kot človek je bil pokojnik plemenit in velikodušen mož, osebnosti prave srčne kulture, kar je imel priliko občutiti vsak, ki ga je osebno poznal. Njegova podjetja daleje kruha tisočim domačim delavcem in njihovim družinam. Ti in vsi drugi znanci bridko občujejo njegovo prerano smrt.

Truplo pokojnika je bilo na njegovo izrecno željo vpepeljeno v Monakovem. Pridržati rodni naši iskreno sožalje!

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu

Zagreb, 7. decembra.

Domača knjiga in domače časopisje je v prvi vrsti tista vez, ki nas epaja z ožjo domovino. Vsakdo, komur kultura ni tuj, in domovina ne deveta briga, čuti potrebo za našimi kulturnimi pridobitvami in sredstvi.

Čuli in čitali smo že večkrat, da nas je v Zagrebu nad 30.000. — Ako se malo natančneje razgledamo, pridemo do zaključka, da bi nas bilo še več, če bi jih toliko, ki prihajajo iz ožje domovine, ne pozabljalo svojega jezika in se ne odrevalo svojega pokolenja in svojih prednikov. Tisoč in tisoč se v borbi za kruh, sicer težko ali vendar, prilagodijo razmeram in okolici. Radi pomanjkanja vemi z ožjo domovino pozabljajo na njo. Žal, da skoro vedno pozabljajo tudi na vse lepo in vzvišeno, dobro in pošteno, za čemur so stremeli in kar jim je bilo v domovini ideal. Mnoge zagrebe veliko mesto s svojo hladno in blatno tipičnostjo kulturnih centrov, z bedo, pijanstvom, telesnim in duševnim propadanjem, proti čemur se bori ves kulturni svet. Prihajajo v veliko mesto in vidijo, da se nihče ne briga za nje. Vidijo to in mislijo, da ni nikogar, ki bi čutil z njimi in jim želel dobro. Ni čudno, da radi tega odpovedo moralne vezi, ki nas vežejo od znanca do znanca v celoto.

Mnogo pozitivnih vrednot našega kulturnega življenja, prinesenih iz ožje domovine, ostane brezplodnih, ker naši ljudje nimajo prilike, da bi se izživljali na nam lasten in doma priučen način. Vzrok leži v tem, da nismo imeli dosedaj nobenega društva, kjer bi se gojile pozitivne kulturne vrednote lastne naši ožji domovini na način, ki odgovarja značaju našega povprečnega človeka.

V Zagrebu ni bilo dosedaj nikake organizacije, na katero bi se bil mogel obrniti vsak naš človek z nado, da bo dobil tam dober nasvet. Nismo imeli niti domačih knjig, katerih smo se že od doma privadili in ni bilo na razpolago časopisov, ker si jih v trdi borbi za vsakdanji kruh nismo imeli prilike naročiti.

Ožji krog tukajšnjih Slovencev je že delj časa razmišljal o teh potrebah. Dokler pa nam prilike niso dopuščale, da bi si mogli najeti svoje prostore, tako dolgo so bile vse naše želje in vsa dobra volja zamanj.

Pred kratkim se nam je posrečilo dobiti prostore in strnili smo se v četico, ki je z uspehom prevzela nalogo, da osnuje »Narodno knjižnico in čitalnico«. Pripravljeni odbor nam je osiguraval prostore in se pobiral, da so bila odobrena društvena pravila.

Da bo društvo moglo vršiti svojo nalogo, je potrebno, da se zbere v njem število, odgovarjajoče tisočim Slovencev v Zagrebu. Treba je, da se nam pridružijo in pomagajo pri delu vsi, ki imajo dobro voljo in zavest, da je pogoj napredku dan le v skupnem složenem delu.

Obratoma se do vseh Slovencev ter njihovih prijateljev, ki uvidevajo potrebo po družabnosti, obratoma se do vseh, ki ljubijo našo domačo knjigo in ki verujejo, da je prosep posameznika mogoče le v naprednem kulturnem delu. Obratoma se nadalje do vseh, ki so prepričani, da je treba gojiti pozitivne kulturne vrednote vseh delov naše velike Jugoslavije, ako hočemo, da bomo zadovoljni in srečni. Obratoma se do njih, da se nam pridružijo in pomagajo vsak po svojih močeh!

Društveni prostori se nahajajo v Gunduličevi ul. št. 29, pritično, telefon 6865.

Pristopajte k
„Vodnikovim družbi“

Jutri točno ob 8. uri zvečer slavnostna premijera
največjoposrežnega velečimna »Ule« pod režijo Fritza Langa:

„Žena na mesecu“

Polet z raketo na luno! Uvodno besedo bo govoril književnik
prof. dr. Ivan Lah.

Pomoženi orkester pod vodstvom profesorice Z. Cvetkove.

Predprodaja vstopnic jutri od 1/2, do 1/2, in od 3. ure dalje!

Telefon 2124.

Elitni kino Matica

Praznovanje sv. Barbare v svinčenem rudniku

Zavrstnik, 9. decembra. Letošnja sv. Barbara je padla v sredo tedna. Zato so bile proslave v vseh zavarstvih rudnikih kaj deljene. Medtem, ko so praznovali zagorski rudniki god svoje zaščitnice že v nedeljo pred njenim godovanjem, so sitarjevski rudarji preložili proslavo na teden dni kasneje.

Z ozirom na lep razmah v zadnjem času in porast delavskega osloba v Sitarjevku je obetalo, da bo prva svečanejša proslava lepa, zato je zavladovalo zanimanje za stare knapovske obrede ne samo med rudarji, od katerih so nekateri že letos prvič stopili v knapovske vrste, živahna pozornost je privabila namreč tudi okolice.

Že na predvečer goda sv. Barbare se je sestala v Zavrstniku pri Kolejaku pisana družba iz rudarskega življenja. Pisana družba se je ta večer počutila kakor velika družina. Ravnateljstvo je želelo, da se sestanejo k proslavi vsi rudniški namestniki, ker pa so lokali pri Kolejaku, ki jih imenujejo rudarji med seboj: rudniška restavracija — vodi jih pa priznani humorist in zabavnik vsega okraja dobrodušni g. France Požaničnik, — premajhni, zato niso mogli sprejeti med svoje stene vsa številna in čisto delavska društva.

Namestenci so se lepo, tovariško domeli, kdo se udeležil sobotne pogostitve. Ostalim pa je nakazalo vodstvo primerne denarne nagrade: počenši od 30 Din naprej, primerno njihovega položaja.

Za sitarjevski svinčeni rudnik zgodovinski večer je otvoril rudniški obratovodja g. inž. Maks Stralhar. Po uvodnih besedah in obrazložitvi pomena, zakaj praznuje rudarski stan ta praznik, je predal besedo rudniškemu direktorju g. Hofmanu, ki je imel na vse navzoče imenom uprave prav lep presrečen nagovor.

Nato se je razvila domača proslava z napitnicami. V kotu pa je ves čas brlela rudarska svetiljka pred podobo sv. Barbare. Včerajšnje cerkvene slovesnosti pa se je udeležilo vse rudniško osloba. Izpred rudnika, kjer je bilo zbirališče, so odkorakali z g. ravnateljem in g. inženjerji na čelu v Šmartno, koder so imeli skupno cerkevno opravilo. Med tem, ko je korakala po polju mimo Grmač delavske četa, pa so pokali v Sitarjevku možnarji: v pozdrav tovarišem in v počaščenje rudarski patrni. Po maši je bila pri Robavsu zakuška.

Seveda je bila rudarska proslava za naše ljudi nekaj novega. Ljudje so prav z zanimanjem poslušali legendo o sv. Barbri, ki je s svojim žalostnim koncem postala simbol rudarskega stana. Ob veliki pozornosti navzočih je zapel zavrstniški restavrativ g. Francej z zvoničkim glasom staro slovensko pesem, legendo o sv. Barbri.

Leopšega dekleta ni na svet, kakor je sv. Barbara. Španski kralji hoče Barbo ime, jo hoče na Špansko za kraljico vzeti. Barba pa noče kralja omožiti, noče na Španskem kraljica biti. Pol so pa Barbko primili in so jo v turen zazidali. V temi je Barbka prebivala in je svetla duha uživala... Tako je postala sv. Barbka, ki so jo potisnili v črni turen, v temo, simbol in patrona tudi sodobnega rudarja, ki se spušča v podzemno temino da v potu obraza služi vsakdanji kruh.

Knapovski praznik je prešel v vsem okolju nad vse svečano in v lepem razpoloženju.

Usta i grlo

so najlažja pot, po kateri prihajajo klice boleznij v naše telo. V gledališču in na koncertu vas obvarujejo zelo močnega pokoševanja okusne ANACOT-PASTILE dra. Wandera.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Varnost se preprato, ki v poslednjem času posnemajo Anacot-pastile!

Zgrešena pota

Škofja Loka, 9. decembra. Francek, učenec petega razreda v Škofji Loki, ni okusil še ničesar dobrega na svetu. Brez očeta, mati je v službi, je prepričan dobrotnim rokam škofjeloških gospodinj, ki skrbje, da preživlja mladostne dneve sicer skromno, a vendar zadovoljivo. Sredi tega tedna pa je kakor razburkan val zajelo fantiča. Prisvojil si je več malenkosti in bil od gospodinje ostro posvarjen in kaznovan. Ko je odpravil svoj popoldanski posel v cerkvi, ga je z neugnanjo silo gnalo otroško čustvovanje v naročje matere, ki je zaposlena v dve uri oddaljenem naselju blizu Kranja. Že ko je legala noč na Škofjo Loko, je krenil Francek razlog, brez suknje in preplašen preko Kamnitnika proti Kranju, ko je že v trdem mraku obšel Zabinico, Bitnje in Stražišče. Premražen in utrujen je dospel končno na cili. Tačas pa so ga že v Škofji Loki pogrešili, ker Francek vso noč, naslednji in še tretji dan ni bilo na izprehod. V dopoldnevu petka se je šele prikazal zopet pri svojih skrbnikih, vprav v času, ko so hoteli dečka izslediti orožniki.

Po umoru v škofjeloški okolici

Škofja Loka, 9. decembra. Skrivnostna smrt Pavla Ruparja je med prebivalstvom še vedno povod najživahnejših komentarjev. Zlasti razpravljajo ljudje o zadrževanju starega Ruparja, ki vali vsako krivdo od sebe ter dolži strašno zločina neke druge osebe. Proti njemu pa se še vedno zbira obtežilni material.

Zivljenje v Ruparjevi hiši je bilo že dolgo časa težko in mučno. Vsi bi lahko živeli v najlepšem soglasju, ker je kmetija dovolj trdna za malo družino. To soglasje pa je kalil stari Rupar, ki je denar za praviljal po vseh okoliških gostilnah. Može je bil markantna osebnost. S črnim slamenikom na glavi, majhne, sključene postavne in z lokavim pogledom skozi očala je prihajal s košem na hrbtu v eno gostilno za drugo in tudi v kavarno. Vsi so poznali »Sinkovega očca«, ki ni bil posebnost samo po zunanosti, temveč tudi v dejanjih, ki jih kronika Škofje Loke beleži v velikem številu. Če mu je zmanjkalo denarja, je dajal za pijačo tudi prideleke in celo živino. Njegovo pijačevanje je dovedlo do tega, da je posezlo vmes sodišče ter sinu Pavlu izročilo posestvo. Od tedaj so bili v hiši stalni prepri, ker stari Sink v svojem kotu ni nikdar dal miru. Kadar je bil trezen, je zbadal, ko pa se je napil, je bil nasilen. Že prej so morali otroci z ženo vred sredi noči večkrat pred njim bežati na cesto. V pijanosti pa je imel stari čudak tudi samomorilne naklepe. Enkrat si je prerezal žile in so ga le z največjo težavo rešili smrti. Drugič pa se je zaprl v svojo čumnatost ter se na postelji ležal s puškinim kopitom tolkel po glavi da je bil ves krvav. Razbiti so morali vrata, da so napravili konec njegovega brezumnemu početju. Po takem življenju je končno zaključil tragedijo nesrečne hiše in družino strel skozi okno, ki si je zbral za žrtve mladega gospodarja.

Aretaciji se preužitkar Rupar ni upiral. Le ko je začutil verige na rokah, ga je poprijela besnost. Skušal se je vzei oprostiti in rokam pravice ubežati, kar pa se mu seve ni posrečilo. Vrgel se je nato na tla in ni hotel slediti pozivu orožnikov, naj vstane in gre na sodišče. Orožniki sta morala naposled prijeti Sinka pod roke in ga malone vsu enourno dolgo pot nesti prav v zapor. Pokojni Pavel je dobil v glavo strel iz šiber. Izstreljeni naboj se je našel, puška dosedaj še ne.

Pogreb tragično preminulega skrbnega gospodarja Ruparjeve hiše se je ob izvanredno množičnosti udeležil globoko sočustvujočega občinstva iz Sv. Andreja, Sv. Ožbolta, Sv. Barbare, Črnega vrha kakor tudi škofjeloškega prebivalstva vršil v nedeljo dopoldne ob 9. izpred mrtvašnice na domače farno pokopališče. Ob asistenci škofjeloškega župnika g. Podbevška in oo. kapucinov se je ob vrce pretresujočem plaču globoko notrte 60. letne matere pokojnega Pavla, dveh bratov iz Puštala in Bodovelj ter sester Marije in Mariane razvil žalni sprevod, ki je moral slehernega navzočih ganiti do solz. Po pogrebnih obredih je sprejela zemlja v svoje naročje truplo ubogega mladika.

Stari Rupar je dosedaj še v zaporih škofjeloškega sodišča, a bo bržkone v kratkem prebežal v zapore deželnega sodišča v Ljubljani.

Tragična izguba mlade matere

Šmartno, 9. decembra. Včeraj popoldne so ob spremstvu Šmartna in vse sosese pokopali tragično žrtve težkega materinskega poklica. V najlepši ženski dobi ob vršetku tretjega desetletja je preminula ga Povšetova, hčerka g. Hostnika iz Šmartna.

Povšetova je bila na porodu, pojavila se so komplikacije, nastopila je krvavitev in zastrupljenje. Zdravnik, ki so ga poklicali k bolnici, je odredil z ozirom na opasno stanje takojšen prevoz v ljubljansko bolnico. Tudi ta nasvet, žal, ni več nudil pomoči. Vožnja v Ljubljano je bila brezuspešna: mati je z otročičkom vred odšla za vedno od svoje družine. Domov, v Šmartno so jo pripeljali in položili v grob poleg domačih in znancev.

Pokojnica je uživala šele štiri leta zaskonsko življenje in jo oplakujejo ob preanem grobu razen njenega moža še tri deklice - sirotice v starosti treh, dveh in poldruga leta.

Nad vse tragičen primer materinstva je vzbudil v vsej okolici globoko in iskreno sočustvovanje z žalujočimi ostalimi.

Vsaka zavedna
gospodinja upora-
blja dosledno

ADRIA prašek
za pecivo

Je policija res zaplenila star, zarjavel revolver z 2 nabojema. Fant se je skušal zagovarjati na razne načine, končno pa je vse priznal. Taj samo to, da bi bil prodal dva revolvra nekemu dečku na Svetini, kakor je bilo to navedeno v ovadbi. Pepček pa je povedal tudi, da ima tudi Jože, ki ga je naznanil, enak revolver.

Ne mučite svoje dece z ribjim oljem, temveč ji dajte

JEMALT

Jemalt lahko dajete v vseh slučajih, kadar je potrebno dati ribje olje. Dobiva se v vseh lekarnah.

Iz Škofje Loke

Poklonitvene deputacije N. V. kraja Aleksandru se udeležijo tudi Škofja Loka. Deputacije sicer še niso določene, vendar bodo brezdvomno v odposlanstvu najodličnejši predstavniki našega mesta.

Predavanje Zveze kulturnih društev je bilo dobro obiskano in je podoba, da so si tovrstne prireditve škofovskega Sokola pridobile stalen krog poslušalcev, česar v prejšnjih letih absolutno ni bilo mogoče doseči. Izvajanja prof. g. Dolžana so bila prav zanimiva in smo g. predavatelju za lepi večer od srca hvalili. Snov o prazgodovinski dobi, njenem rastlinstvu in živalstvu je pač pritegnila vsakogar k naspeti pozornosti.

Iz Kranja

Čitalnično Miklavževanje je bilo preteklo soboto prav prijetno. Obisk je presegal dosedanje slične prireditve. Vse kaže, da so se Čitalnične prireditve zaradi prijaznega in okusnega aranžmaja zelo priljubile. Miklavževanje na dobro pogodenimi opazkami je bil na mestu. Dobro bi bilo, da bi bili navzoči tudi oni, ki se jih je to tikalo. Po polnoči je bila proglašena za miss Kranj gđ. Albina Jazbecova izmed 6 kandidatki, izvoljenih na oktoberskem jesenskem weekendu, ker je dobila pri glasovanju v kinu Narodnega doma največ glasov.

Potni in poštni autobus Kranj-Jezersko bo vozil od četrta 12. t. m. ob pol 2. popoldne iz Kranja na Jezersko, iz Jezerskega v Kranj pa kakor dosedaj ob 7. zjutraj vsak dan. Obenem bo zopet pričel voziti autobus Kranj-Ljubljana tudi v nedeljah popoldne ob 1. v Ljubljano k gledališkim predstavam in ob 7. zvečer iz Ljubljane v Kranj.

Ponovna dražba. Danes ob 11. popoldne so vršila v pisarni mestnega župnastva ponovna dražba mestnih dohodkov (obe tehnični v koksarnem predmetju in pri kolodvoru, tržnica na živinskem trgu, štamparna na Glavnem trgu).

Iz Trčica

Sokolski prosvetar napoveduje za torek popoldne in zvečer novo filmsko predavanje z naslovom »Sange«. Predstava bo ob navadnem času in ob navadni vstopnini.

Knjige Vodnikov družbe so prišle in se dobe ob vsakem času pri poverjeniku g. Francu Mršniku. Pozivamo člane, da si pravočasno dvignejo lepo štivo in da se obenem že zopet naroče za prihodnje leto. Članarina znaša tudi za prihodnje leto 20 Din. Priporočamo pa, da naroče vezane knjige, ki so le za malenkost dražje, ki pa imajo to prednost, da združijo neprimerno več časa in da so kot take okras družinske knjižnice. Torej vezane knjige in vsi postanimi člani Vodnikov družbe!

Preselitev lokala. Modistična Franja Ankele, se je preselila iz Glavnega trga v Zgornji konec št. 23. 1576

Iz Zagorja

Kulturni film. V četrtek ob treh in v petek ob sedmih bo v kinu »Triglav« po nizkih cenah predvajal kulturni film »V brezkonnem južnem morju« — Fidžie. Prvi dan za šolsko mladino, potem za odrasle. Uvodno besedo bo imel obakrat gospod Adamčič.

Na fantovskem poslovilnem večeru. ki je veljal br. Ivanu Kušarju, ki se je te ni poročil z gđ. Jožico Jagrovo, se je zbrala vsota 300 Din, ki je bila poslana na upravo »Jutra« za tiskovni sklad Primorcev.

Iz Litije

Za Gortanov sklad so nabrali 310 Din v Javorju na odhodnici sodnika gospoda Trojeta, ki je prestavljen v Celje. Denar so izročili tukajšnji podružnici Jugoslovenske Matice, ki se za darilo lepo zahvaljuje.

Šmarsko cesto postaja. Naša notica, s katero smo nedavno opozorili na žalostno in razvratno cesto, ki vodi iz Litije preko Dobrove v Šmartno, je imela uspeh. Zdaj so že začeli s posipanjem ceste.

Iz Hrastnika

Utonil je v nedeljo zvečer ob 10. na jezu nasproti steklarske kolonije — steklar Jože Rancinger. Nesrečnež je bil alkoholik in je naredil v vinjenem stanju na človeka utis blazneža. V nedeljo zvečer se mu je zdelo, da ga nekdo kliče pri potoku. S klicanjem: »Ze grem! Ze grem!« se je približal čez industrijski tir jezu potoka Boben. Ker ni na tem mestu nobene ograje, je padel v globok, s premočeno oturo precej naplavljen jez. Vse to je videla ne-

ka steklarska žena s okna nasproti jezu stoječe hiše in je takoj začela klicati na pomoč. Nekaj mož in fantov iz te kolonije je pričelo takoj z reševalno akcijo, ki je bila pa zaradi temne noči in od premoga umazane vode zelo otežena. Čez pol ure so seveda potegnili nesrečneža iz vode. Zdravnik g. Neuberger, ki je takoj prihitel na kraj nesreče, je mogel konstatirati samo smrt. Truplo pokojnika so položili v njegovem stanovanju na mrtvaški oder. Rajni Rancinger zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Pogreb se bo vršil danes — v torek — na Dolu. N. v m. p.!

Iz Trbovelj

Učiteljsko društvo UJU za srez Lasko zboruje v sredo 11. t. m. ob 8. popoldne na osnovni šoli na Zidanem mostu. Zaradi važnih poročil in predavanj gđ. Lapornikov in srez. šol. nadzornika gospoda Potočnika je pričakovati polnoštevilne udeležbe. Po zborovanju prijateljski sestanek z našimi nanovo vstopivšimi tovariši in tovarišicami.

Iz Šoštanja

Knjige Vodnikov družbe so dospele. Članom v Šoštanju se bodo dostavile na dom, oni v Družmirju jih dobijo pa pri g. Ivanu Košanu istotam. V povrnitev stroškov naj doplača vsak član 2 Din. Če bi pa kakemu članu knjige ne bile dostavljene na dom, jih lahko dobi pri poštarnici, učiteljski gđ. Gusti Janežičevi. Obenem prosimo vse člane, da blagovestijo že ob prejemu letošnjih knjig plačati članarino 20 Din za prihodnje leto. Razveseljiv porast članov Vodnikove družbe v letošnjem letu; število članov se je dvignilo od 60 na 100, kar priča o agilitosti gospodične poverljivosti.

Nepoznani ljubitelji kokoške pečenke so odnesli v noči od nedelje na ponedeljek tukajšnjemu g. postajnačelniku osem kokoši. Za tatovi ni sledu.

Poslano

Vse one, ki bljuvajo name ogenj in lavo zaradi mojega izstopa iz Čitalnice, opozarjam na sredstvo, ki se ga pošten človek posluži napram lažnivcem in klevetničkom. 1581 KOS, Kamnik.

Sport

Z glavne skupščine jugoslovenskega labkootletiskega saveza

Reorganizacija tekmovanj za prvenstvo posameznikov in klubov v mestih in v državi

V soboto se je vršila v Zagrebu VII. redna glavna skupščina JLAS-a, ki nam je jasno prikazala dobre strani novega načina notranje organizacije labkootletiskega sporta. Na temelju te organizacije se je tudi reorganizirani dosednji način sistema prvenstvenega tekmovanja, ki bo brez dvoma zelo koristil kvalitativnemu in kvantitativnemu razvoju lahke atletike v prihodnjih sezonah.

Ze iz poročil posrednih funkcijonarov saveza je bilo videti, da je nov način notranje administrativne ureditve JLAS-a, ki stoji na principu direktnega obdobjanja med savezom in posrednimi njegovimi člani-klubi, v veliki meri priporočljiv, da so stiki med vsemi atletskimi organizacijami bili znatno boljše, preciznejši in v korist razvoja naše atletike. Izognili smo se bili v minulim poslovnem letu birokratskemu zavlačevanju hitreje in pozitivnega dela, ki so ga povzročali do minule glavne skupščine JLAS obstoječi podsavezi, ki so mnogokrat ovrzali ne samo pozitivno delo klubov, temveč tudi saveza.

Zabeležiti treba tudi razveseljivo dejstvo, da se je v članstvo prijavilo ponovno šest novih klubov: Sportsko društvo Subotica, AK Običje iz V. Bečkerek, Trg. Sp. klub, Vršac, Gredjanski, SK Karlovac, ZASK Zagreb in TKD Aena iz Ljubljane. Število članov je poskočilo od 16 na 21. Tudi številno prireditev se je znatno dvignilo. Letos je bilo 51 prireditev na teritoriju JLAS. Znamna ovira pa je bilo pomanjkanje tiskanih pravil, ki jih savezna uprava ni mogla izdati zaradi slabega finančnega položaja.

Razmotrivalo se je tudi tehnična vidika poslovanja odstopajoče uprave se je ugotovilo, da se lahka atletika v naši državi počasi, ampak sigurno širi, da se povprečnost rezultatov dviga in da je opaziti zlasti pri klubih v provinci (predvsem v Sloveniji, Pančevu in Karlovcu) intenzivnejše delovanje. Finančno stanje uprave se je znatno izboljšalo, zaradi česar je bilo mogoče položiti temelj olimpijskemu fondu za l. 1932.

Mnogi naši važni nastopi, kakor državna prvenstva in nastop na balkonskih igrah v Atenah niso bili pravi izraz naše moči. Vzrok za to je bilo predvsem slabo finančno stanje uprave, ki zaradi tega ni mogla zadostno pripraviti te nastope.

Organizacija tekmovalnega prvenstvenega sistema je bila na skupščini bistveno izboljšana. Poteh skupščine je bil zelo svaren in je zlasti zadovoljivo konstatirala, da so vse spremembe, ki bodo bistveno učinkovale na nadaljnji pozitivni razvoj jugoslovenske lahke atletike, bile sprejete soglasno.

Tudi novo izvoljeni odbor, v katerem sedijo dolgoletni labkootletiski pionirji, je jamstvo, da bo seme, ki ga je posejalo ta skupščina, dobro pognojilo.

Med zanimivimi sklepi je bila tudi soglasno sprejeta resolucija, ki pozdravlja kotborecjo med Jug. zimskeposlovnim savezom in Sokolstvom in se izjavlja za isto v imenu Jugos. labkootletiskega saveza.

O sklepih, sprejetih za reorganizacijo sistema prvenstvenega tekmovanja, bomo še poročali.

Izvoljeni je bil naslednji odbor: Predsednik: g. Veljko Ugrinič; podpredsednik: g. Grund (Marathon, Zagreb); pooblaščenik: g. Božidar (Concordia), blagajnik: g. Kohn (Makaby); odborniki: g. Kovačič, Pucelj, Rintić, Petričič (vsi Hašk, Zagreb); Novak (Gradjanski), Macanović, dr. Peles, Gašpar (vsi Concordia), Telesko Pantčević (SK), kap. Vizjak (Hirja, Ljubljana), Schmeffer (Atena, Ljubljana), Samcin (ASK Primorje, Ljubljana), Spahić (BSK, Beograd), Stefanović (Soko, Beograd), Spasojević (Jugoslavija, Beograd), ing. Kondek (Zelezniki, Maribor), dr. Dean, Münz (oba Makaby, Zagreb); revizorji: g. Krasny (Marathon), Mayer (Makaby). S. S.

Nedeljski sportni dogodki

Prav važnih dogodkov v našem sportu vršilo nedeljo ni bilo. V Ljubljani je Lirija po res lepi igri porazila mariborske Zelezniki z 8 : 2 (3 : 1), tekma ISSK Maribor : Rapid je z 1 : 1 (0 : 1) ostala remis, istotako v Celju tekma med Ljubljansko Svobodo in Olimpom s 4 : 4 (1 : 1) — Beograd je končal jesensko nogometno

Gospodarstvo

Sušak v luči jugoslovensko-španske trgovinske pogodbe

Nova jugoslovensko - španska trgovinska pogodba, ki je bila sklenjena 27. septembra in ki bo v kratkem ratificirana in uveljavljena, pomeni za naš izvoz v Španijo gotovo velik korak naprej. Na drugi strani pa nam je postavila v ospredje težak problem razširjenja sušneške luke v vsej svoji nujnosti, zlasti glede na pričakovano ogromno povečanje prometa lesa te luke.

Doslej je bila v prometu s Španijo v veljavi še srbsko - španska trgovinska pogodba od 5. novembra 1908, ki je bila sicer sklenjena na podlagi klavzule o največjih ugodnostih, vendar pa nam ni dala možnosti direktnega izvoza v Španijo vsaj za les ne. Španija je namreč že v prvih po vojnih letih uvedla na blago iz dežel z labilno valutno neko dodatno carino, tako zvano »supertakso«, ki je imela namen, obvarovati španski trg pred konkurenco cenejšega blaga iz dežel s lablo valutno. Ta supertaksa, ki je bila uvedena tudi na blago iz naše države, je ostala v veljavi celo po l. 1925., ko je bil naš dinar de facto že stabiliziran. Pri takem stanju trgovinskih odnosov je bil seveda naš neposredni izvoz v Španijo (v poštev prihaja predvsem les) malenkost. Sami smo v Španijo neposredno izvozili komaj 456 vagonov lesa v vrednosti 3.8 milijona Din, kar je glede na veliko uvozno potrebo Španije po lesu prav neznačajna količina. Zato pa je jugoslovenski les šel v Španijo skoro izključno kot italijansko blago, preko Trsta in Reke. Pri tem je ostal v Italiji, kot posredovalki, prav znaten trgovski dobiček. Saj je Italija, ki je sama primorana v veliki količini uvažati les, lani izvozila v Španijo med drugim 11.950 vagonov rezanega lesa in 1765 vagonov pragoz, večinoma jugoslovenske proveniencije.

Z novo pogodbo so dosedanje težkosti pri izvozu v Španijo odpravljene. Naše blago bo pri uvozu v Španijo, dobilo vse ugodnosti, ki izhajajo iz klavzule o največjih ugodnostih. Ves les, ki je doslej šel v Španijo preko Italije, bo po uveljavitvi pogodbe vzel smer preko naših domačih luk, predvsem Sušake. Količina tega izvoza pa se bo morala še povečati, ker bo naše blago zaradi odpradnega posredovanja italijanske trgovine postalo še bolj konkurenčno. Tako se nam odpira sedaj težko vprašanje, kako prenesti ta izvoz preko naših luk, zlasti preko Sušake, katerega kapaciteta je skoro izčrpana. Samo v l. polletju t. l. je blagovni promet sušneške luke, kamor gravitira predvsem les iz Slovenije in Gorskega kotara, dosegel že 316.000 ton, dočim je za vse preteklo leto znašal 543.000 ton, za vse leto 1927. 438.000 ton in za vse leto 1928. 270.000 ton (torej manj kakor letu v 6 mesecev). Tako postaja vprašanje razširjenja sušneške luke z zgraditvijo sosedne luke Martinšice in Bakra ene najakutnejših ekonomsko - političnih vprašanj.

Ideja zgraditve luke Martinšice je že stara ter so jo v zadnjih letih propagirali zlasti slovenski gospodarski krogi. V zadnjem času je ta problem vzel v pretes tudi prometni ministarstvo, ki mu je poseben deputacija interesentov iz Sušake predložila tozadevno spomenico.

Tudi inozemstvo se je v zadnjem času pričelo živo zanimati za ta problem. Tako je bil pred dnevi objavljen v dunajskem »Holzmartku« zanimiv članek, ki ga je napisal g. Trifo Vuković (lastnik istoimenske specijalne družbe v Zagrebu) in v katerem čitamo med drugim:

Ker prihaja kot jugoslovenska luka za izvoz lesa v Španijo v prvi vrsti v poštev Sušak, se nam vsiljuje nehoti vprašanje, kako se bo v prihodnje razvijal že itak od dno dne naraščajoči promet te luke, ako bodo pritiskale na Sušak še nove količine lesa, ki se sedaj kot italijanski les vkrcava na Reki in v Trstu. Prekladalni prostori na Sušaku, ki obsegajo okoli 15.000 m², so že sedaj z lesom prenapolnjeni, dočim se izvozniki in spediterji že več let trudijo za povečanje svojih prostorov. Vprašanje skladiščnih prostorov, kakor znano pri prekladanju lesa največjo vlogo in vpraša se, kako se bo pri sedanjih prostornih razmerah mogel razvijati povečani promet. Pri tej priliki naj pripomnimo, da pristanke na Sušaku še sedaj večkrat ni v stanju sprejeti vse dole pripetke v luko. Zaradi tega se pogosto parniki, da morajo parniki čakati na odprtem morju, dokler ni prostora na pomolu.

Ti in podobni drugi razlogi so povod, da se bavijo interesi in oblasti že dolgo z mislijo kako razbremeniti promet na Sušaku s pritegnitvijo v bližini ležečega pristanišča Martinšica. Še drugi predlog se tiče Bakra, ki ima izvanredno zavarovano lego in razpolaga s skladiščnimi prostori od preko 20.000 kvadratnih metrov. Doslej ni bilo misliti na pomembnejši promet preko Bakra, ker ni železniške zveze. Sedaj pa dobi to pristanišče železniško zvezo s progo Zagreb - Sušak in odpadejo s tem vse ovire za razvoj prometa v Babru.

Nadejati se moramo, da bodo merodajni državni faktorji z ozirom na novo nastalo situacijo storili vse, da bo tehnično mogoče brezhibno obvladati povečani direktni izvoz lesa v Španijo.

prvenstvo s tekmo BSK : Soko 4 : 2 (3:0). Jesenski prvak je torej postal BSK. — V Zagrebu so tri prvenstvene tekme ostale neodločene. Rezultati so bili: Gradjanski : Hašk 0 : 0, Sparta : Sokol 1 : 1 (1 : 1), Viktorija : Croatia 1 : 1 (0:1), Concordia : Zelezniki 5 : 2 (1 : 1). Na čelu tabele stoji Hašk z 9 točkami. Sledijo Concordia 8, Gradjanski 7, Viktorija 6, Sokol 5, Sparta 3, Zelezniki 1, Croatia 1.

Od inozemskih tekem bi bilo omeniti naslednje: Praga: Slavija : Ferencvaros 3 : 0 (1 : 0), Viktorija Žižkov : Sparta 4 : 1 (0 : 1), DFC : Bohemians 2 : 2 (2 : 2). Dunaj: Admira : Rapid 4 : 3, Sportklub : Linzer ASK 7 : 2, Nicholson : Hertha 4 : 4, Marseille: Austria (Dunaj) : repr. Južne Francije 10 : 3, Budimpešta: Ujpest : Pecs Baranya 4 : 3, Hungaria : Nemzeti 3 : 0, Szabaria : Kispest 4 : 1.

ZSK Hermes, Danes ob 20. seja c. o. v reševalnici pri Štepcu. Prosijo se vsi odborniki, da se iste zanesljivo udeležijo. Na sejo se vabi tudi g. Barja Davor v zadevi merjenja igrišča.

SK Svoboda. Danes v torek članski sestanek ob 19.30 v prostorih Delavske zbornice. — Prosim vsi in točno.

Borze

9. decembra. Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Največ potrebe je bilo v devizah na Newyork in Curih. Tečaj deviz so se v splošnem gibali na stari višini, le deviza na Newyork je dalje popustila na 56.27. Potrebo je v večji meri krila tudi privatna ponudba. Na zagrebškem efektivnem tržišču je Voja škoda tudi danes popuščala. Pri slabem prometu je bila za aranžma zaključena po 430 in za februar po 406. Investicijsko posojilo je prvotno popuščilo na 85 zaklj., pozneje pa je notiralno 85.25 — 86. Med bančnimi papirji je bilo nekaj običajnih zaključkov, med industrijskimi vrednotami pa je bil promet samo v Trboveljski po 450 in v Tvornici vagonov po 135.

Devize in valute. Ljubljana. Amsterd. 22.76, Ber. 13.4825 do 13.5225 (13.5075), Brus. 7.8942, Budim. 986.5 do 989.5 (988), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 792.36—795.36 (793.86), London 274.86 do 275.66 (275.26), Newyork 56.17—56.37 (56.27), Pariz 222.03, Praga 166.89—167.69 (167.29), Trst 294.10—296.10 (295.10).

Zagreb. London 274.80 — 275.45, Newyork 56.17 — 56.37, Milan 294.123 — 296.123, Curih 1094.4 — 1097.4, Amsterdam 22.73 do 22.79, Berlin 13.4925 — 13.5225, Dunaj 7.9280 — 7.9530, Praga 166.69 — 167.69, Budimpešta 9.8672 — 9.8972.

Curih. Zagreb 9.1275, London 25.12, Newyork 514.45, Pariz 20.26125, Milan 26.9375, Madrid 71.35, Berlin 123.23, Dunaj 72.43, Praga 15.2575, Bukarešta 3.07, Budimpešta 90.1375, Sofija 3.72, Varšava 57.75. Dunaj. Beograd 52.5825 — 12.6225, Berlin 169.85 — 170.35, London 34.6275 — 34.7375, Milan 37.1225 — 37.2225, Newyork 709 do 711.50, Pariz 27.9275 — 28.0275, Praga 21.0275 — 21.1075, Curih 137.81 — 138.31, dinarji 12.525 — 12.585.

Elekti. Ljubljana. Celjska 170 den., Ljubljanska kredita 124 den., Prastrediona 905 den., Krediti zavod 170 den., Vevče 130 den., Ruše 250 — 260, Stavna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojsna škoda aranžma 400 — 432.5, kasa 430 — 432.5, za februar 437 — 408, investicijsko 85.25—86, agrarne 51.75 den.; bančne vrednote: Prastrediona 905 — 910, Union 200 — 201, Jugo 83 — 84, Srpska 127 den., Zemaljska 129 denar, Ljubljanska kredita 123 den., Poljo 16 — 17; industrijske vrednote: Narodna šumska 50 blago, Gutmann 170 — 185, Slavski 92 — 97, Slavonija 175 den., Drava 290 — 330, Sečera 370 — 380, Lievaonica 180 — 210, Brod vagon 135 — 150, Vevče 132 den., Jadranska 530 — 550, Trbovlje 450 — 455, Iliš 19 den.

Blagovna tržišča

Hmelj. + S hmeljskih tržišč. Na žateškem hmeljkem trgu je znašal pretekli teden pri mirnem razpoloženju dnevni promet 100—150 stotov. V žateškem okolišu je hmelj skoro razprodan, dočim je bilo druga leta v tem času še precej blaga na razpolago. Po ugotovitvah hmeljarskega združenja je ostalo pri producentih le še 3% letošnjega pridelka. Cene se gibljejo od 42 do 450 do 650 Kč za 50 kg (izbrano blago notira do 700 Kč, vendar ga ni več dobiti). — Na nürnbergskem hmeljskem trgu je bilo pretekli teden razpoloženje mirno pri nespremenjenih cenah. — V Savinjski dolini kupčija popolnoma miruje. Pri hmeljarjih je še neprodano okrog 10 % letošnjega pridelka, večinoma slabše kakovosti.

Jajca. + S tržišča jajc. Kakor smo že v zadnjem poročilu omenili, je produkcija sedaj zelo slaba, dočim je povpraševanje inozemstva po svojem blagu prav živahno. Cene so povsod vrste. Bodoči razvoj tržne situacije bo v veliki meri odvisen od vremena. Če bo nastopila zima, bodo cene dalje vrste, če na se bo sedanje toplo vreme obdržalo, tedaj se bo produkcija povečala, kar bo imelo za posledico nižje cene. Trenutno se pri nas nakupna cena giblje med 1.65—1.70 Din za komad. V Berlinu so preteklo soboto notrala jugoslovenska jajca 14%—15 pf. na pram 14%—14 pf. koncem predhodnega tedna in 13%—14 pf. 22. novembra.

Živina

+ Živinski sejem v Kranju (9. t. m.) Na živinski sejem je bilo prignanih 140 glav goveje živine in 83 praševčev. Pri srednji kupčiji so bile naslednje cene: voli l. 10 Din, II. 9 Din, krave l. 8 Din, teleta 12 Din, bikli 7 Din, prašiči 15 Din za kg.

+ Živinski sejem v Ptuj. Na sejem dne 3. t. m. je bilo prignanih 323 glav goveje živine in 113 konj. Cene so bile za kg žive teže: za krave 3.50 — 8.50 Din, za telce 6.75 — 9.50 Din, za vole pa 7—9 Din (izjemoma do 10 Din). — Na svinjski sejem 4. t. m. je bilo prignanih 274 glav. Cene so se gibale med 8—10 Din za kg pri plemenskih prašičih in med 10.50 — 13 Din pri perutarjih in špeharjih. Prihodnji živin. sejem se bo zaradi državnega praznika (17. t. m.) vršil že 16. t. m.

Les

+ Ljubljanska borza (9. t. m.) Tendence nespremenjene mlačne. Zaključenih je bilo 6 vagonov, in sicer 4 vagoni bukovih drv, 1 vagon oglja in 1 vagon brzojavnih drogov. Povpraševanje je za bukovno vilano oglje, za hrastove podnice (53 mm, 2.35 m in 16 do 28 cm širine), za hlode (smreka, jelka, od 25 cm srednjega promera navzgor, 5, 6, 7 in več metrov dolžine), za jelove deske (38 in 48 mm, 4 m dolžine, I, II, III, ter 18 in 24 mm; I, II, III.), za remeljine (78/78, 38/78, 4 m dolžine), za 20 vagonov tesnih tramov (5 in 7 m dolžine, 11/13, 12/14, 13/16, 16/18, 16/21 cm), za več vagonov bukovih metlišč (27 × 27 mm, 1—1.10 m dolžine) in za 100.000 komadov hrastovih pragoz za Grčijo (1.80 × 12 × 18).

Žito

+ Žitni trg (9. t. m.) Na chicaški borzi so v soboto cene popuščile (za december na 124 in sedem osmink centa), dočim je na budimpeštanski borzi danes pšenica za mare popuščila na 23.60 penga. Tudi pri nas so cene danes nazadovale za nekaj točk, vendar pa slane baška pšenica še vedno okrog 200 Din tko nakladalna postaja. Cene koruzi pa so v glavnem ostale nespremenjene.

+ Ljubljanska borza (9. t. m.) Tendence za pšenico, koruzo, oves in rž mirne. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slovenska postaja, mlevska tarifa pl. 30 din): baška 79 kg 247.5—250; 78 kg 245—247.5, 77 kg po 240 — 242.50, smreška 77 kg po 237.50—240, slavonska 77 kg po 230—232.50; moka: »Oc franco Ljubljana 370—375; koruza: baška, umetno sušena 195 — 197.5, po mlevski tarifi 192.5 — 195, času primerno suha s kakovostno garancijo 170 — 175; činkvanti: baški 245 — 247.5; oves: baški, 63/64 kg 195—197.5 Din za 100 kg. + Novosadska blagovna borza (9. t. m.) Tendence mlačnejše. Promet: 43 vagonov pšenice, 4 vagona moka, 34 vagonov koruze in 1 vagon oves. Pšenica: baška, 77 kg 197.5 do 200; 78 kg 200—205; gornjebanaška 190 do 192; smreška, 77 kg 185 — 187.5. Ječmen: baški 122.5—127.5. Oves: baški in ben. 137.5—142.5. Koruza: baška in smreška 105 do 107.5; s kakovostno garancijo 110 — 115; za december - januar 115 — 117.5; za marec, ladja Dunaj 132.5—135; umetno sušena 130 do 135. Moka: baška »Oc« 300 — 310; »2« 275 — 285; »5« 235 — 245; »6« 185 — 195.

18 Din likanje

moške in damske obleke. Najhitreje garderobo zlika, očisti, pošije, tudi obrne — Wallet Express, Stari trg št. 19. — Pošije tudi kožuhovino. Kemično likanje baržuna. — Pišite dopisnico, pridemo po obleko. 2743

Zahvala

Moj pokojni soprog Mirko Vodlak se je smrtno ponesrečil pri železniški katastrofi v Rajhenburgu. Kot »Jutrov« naročnik je bil zavarovan proti nezgodam ter mi je zavarovalnica »Triglav« po predložitvi zdravniškega izpisa izplačala in mrtvaškega lista nakazala celo zavarovano vsoto 10.000 Din.

Iz življenja in sveta

Vlada brani zverjad pred lovci

Britska vlada ozemlja Tanganika v srednji Afriki je proglasila ogromno Sergentsko stepe za zaščitni teritorij, kamor ne sme stopiti noga lovca. Imenovana stepe leži na vzhodu Viktorije nega jezera ter je silno redko naseljena. Pač pa je prepolna živali vsake vrste. Stepa ravnina je bila zadnja leta priljubljeno izletišče lovcev, ki so z avtomobilov streljali na divjačino morda iz gole krivičnosti. Da taki čudni sportniki popolnoma ne opustošijo tega zanimivega predela afriške celine, je vlada proglasila Sergentsko stepe za zaščitno ozemlje in prepovedala tam vsak lov. Zverjad je v tej slepi tako krotka, da so se lovci na avtomobilih lahko na nekoliko metrov približali levom, nosorogom, žirafam, gnujem in antilopam. To krotkost so lovci obilno izrabljali in cele karavane avtomobilistov so nesmiselno pobijale živali kar na debelo. Vlada je določila strogo kazneni zoper uničevalce afriške favne in namestila mnogo paznikov, da prepreči tak divjaški način lova.

Dragocen tovar na parniku

Čez nekoliko dni odpluje iz Genove parnik »Lionardo da Vinci«, ki bo prepeljal iz Italije na Angleško sliko, določeno za razstavo italijanske umetnosti v Londonu. Za to razstavo so zbrali najboljše slike iz vse Italije, tako iz javnih, kakor iz privatnih zbirk, tako da bodo zastopani najznamenitejši umetniki od Cimabueja do Segantinija. Na parniku bo preko 300 slik neprecenljive vrednosti, med temi več del Rafaelejev, Botticellijevo »Rojstvo Venere«, Tintoretlova »Adam in Eva« in nekoliko slik Giorgioneja. Za razstavo bodo več del italijanskih mojstrov posodile tudi francoske, nemške, nizozemske in ameriške galerije. Slike so zavarovane za ogromne vsote, med njimi ena sama za pol milijona funtov (nad 135 milijonov dinarjev.) Parnik s temi zakladi umetnosti spremlja v London flotilja vojnih ladij.

Tihotapstvo premetenega žida

Z nemškimi kolonisti, ki se selijo iz Rusije, je odšla iz Sovjetske unije tudi manjša skupina židov, ki imajo komunizma dovolj. Pri prestopu rusko-lotiske meje so izseljence natančno preiskali sovjetski cariniki in zaplenili vsako tujo valuto, zlato, srebro in druge dragocenosti. Nekateri potniki so pri tem prišli ob svoje zadnje prihranke. Preiskava je bila tako temeljita, da so sumljivim osebam celo preprečili podplate na čevljih in res našli precej zlatih carskih rubljev, zašitih v obutvi. Neki žid pa je kljub temu uspel preko meje z znatnim bogastvom. Za potovanje je stopil ves svoj zlati denar in si iz njega napravil čajnik, neroden in bulast ter raztolčen, da se ni nikomur zdelo vredno pogledati, iz kake kovine je ta zanikrna in sajasta posoda. Obmejni stražnik je celo zelo prezirljivo sunil z nogo v čajnik ter opsoval žida, da pije čaj iz tako zamazane posode. Iznajdljivi stavec je bil edini, ki je svoje zlato prenesel preko meje.

Urad pod milim nebom

V hanoverski občini Warenholz ima tamošnja občinska varnostna oblast silno originalne uradne prostore. Poleti so jo morali deložirati, ker ni plačevala najemnine. Starejšina tega važnega urada pa je še isti dan otvoril svoj urad sredi vasi pod stari orjaškim hrastom. Na debelo je pribil napis »Urad občinske policije« in na splošno zadovoljnost uradoval vse po letje v senci stoletnega hrasta. Zavoljo mraza in pogostega dežja se je moral sedaj preseliti v najete prostore pod streho nekega občana, kajti njegova nadrejena oblast je med tem le dobila potrebnih sredstev za najemnine iz naknadnih kreditov, ker je bila v začetku leta pozabila vnesti to postavko v proračun.

IMAMO PULOVERJE

in vse druge pletenine ter trikot perilo v zalogi v najboljši kakovosti. Nikjer tako dobro in tako poceni. Znamenito perilo »Jägerwäschchen«!

Drago Schwab, Ljubljana

Bogoslužje v kavarni

Nedavno je časopisje javilo, da so neko berlinsko pravoslavno cerkev prodali na javni dražbi in niti sam škof v vsem ornatu ni mogel preprečiti prodaje. V nadomestilo te cerkve je na Wirttemberskem trgu v Berlinu neki ruski knez najel veliko kavarno, kjer se redno vrši služba božja za emigrante. Ko zjutraj kavarno odpro, je na blagajni pripravljen časni oltar, pred katerim svečenik opravi maso. Po svetem opravilu oltar podro in verniki se razidejo po svojih poslih, ali pa obsede pri čaju in črni kavi, da pokramljajo nekoliko o starih dobrih časih.

Lasje so Vaš kras in zdrav e

Dolžni ste skrbeti za njih nego in za pospešitev rasti. Ines vsebuje moči, ki dajejo onemoglim lasnim koreninam novih, življenjskih sil. Lonček stane Din 38.—. Dobi se v vseh drogerijah, parfumerijah in brivskih salonih. Po povzetju razpisnice: »Ines«, Ljubljana, Merosodna ul. 1/L.

Znižane cene za Božič

Oglejte si igrače in otroške vozičke, trikotke, bolenderje, male avtomobile, šivalne stroje naj-novejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Na najprometnejšem mestu v Murski Soboti se prodaja iz prosti roke lepa, velika, 16 let stara, enonadstropna

trgovska hiša

z dvema trgovskima lokaloma (v enem trgovina mešanega blaga in manufakture, v drugem trgovina čevljev in zastopstvo Singerjevih šivalnih strojev), z enim velikim in enim manjšim stanovanjem odvetaško pisarno in lepimi kletmi. Vsako stanovanje je opremljeno s kopalnico. V hiši je vodovod in elektrika. Zraven hiše je veliko dvorišče, lep obsežen vrt, ki pride lahko kot stavbena parcela v postev. — Pojasnila v trgovini Brata Brumca v Murski Soboti. 15896

Vi morete

tudi v mrazu, ako maliti primešate

zidati

»ANTIFREDDIN«
Dobavi Vam ga
Ljubljanska komercialna družba
Ljubljana, Bleiweisova 18.

Zahvala

15911

za vse izraze prisrčnega sočustvovanja ob prebriski izgubi mojega soproga, oziroma brata, strica, sva-ka, gospoda

Josipa Lasbacherja

šolskega upravitelja v pokoju

se iskreno zahvaljujem. Posebno zahvalo pa izrekam št. duhovščini, zdravniku dr. Zorcu, gospodom govornikom, županu Gorišku, župniku P. Šundru, oblastnemu šolskemu nadzorniku v. p. Senkoviču, predsedniku sres. učit. društva Vavdi, zastopniku NJN, šolskemu uprav. Hrenu, domačemu učiteljskemu zboru in šol. mladini, stanovskim tovarišem, pevcem, njegovim nekdanjim učencem, gasilnemu društvu, vsem darovalcem cvetja in vencev ter sploh vsem, ki so mojega nepozabnega pokojnika spremlili na zadnji poti.

ANTONIJA LASBACHER.

Kulturni pregled

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 10.: Zaprtro.

Sreda, 11.: Nevesta s krono. D.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Torek, 10.: Beneška noč. C.

Sreda, 11.: Jonny svira. E.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Torek, 10.: Krog s kreda. Premijera. B.

SENTJAKOBSKI GLEDALSKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 14.: Prisega ob polnoči.

Nedelja, 15.: Prisega ob polnoči.

Literarni večeri v Beogradu. Na tem mestu smo že zabeležili recitacijski večer mladih pesnic v beograjskem Umetniškem paviljonu. Agilno društvo »Cvijeta Zuzorić« pripravljaja sedaj večer mladih pesnikov v istih prostorih. Nastopila bo šestorica poetov, katerih naveden še ni star niti 20 let in sicer: Mihailo Stanković, Miodrag Stamatović, Petar Lazić, Slavko Gjurišić in Slobodan Jovanović. Še pred nekaj leti v Beogradu takih večerov ni bilo ali pa so bili v javnosti neopazni. Nov dokaz, da si slovensko delo po »letih nerodnih in negodnih« zopet pridobiva nekdanjo veljavo.

Ivan Cankar v srbskimi. V tretjem kolu »Narodne knjižnice« je izšla zbirka jugoslovenskih novelistov. Začetopani so: Ivan Cankar, Dinko Simunović, Nikola Frajković, Anđelo Krstić in Gligorić Božović.

»Berliner Tageblatt« o Cankarjevem »Hlapcu Jernejcu«. V uglednem dnevniku »Berliner Tageblatt« z dne 8. decembra je izšla daljša ocena nemškega prevoda Cankarjevga »Hlapca Jerneja« in nekaterih črtic, ki ga je izdalo — kakor znano — dunajsko založništvo Niethammer. Poročevalec W. von Trotz zu Sank analizira vsebino, ki ima v sebi moč jezika in, kakor tiisti, ki bedi sredi svojega spečega okolja, ume ne-lisano storiiti slšno. Čudovite v svoji nedotaknjenosti in prostostnosti so tudi pri-dejane drobne črtice, ki so skromnejše in bolj lirčne po formi in vsebini, dasi ne tako pomembne kot pravkar obravnavana nove-la, ki jo Herman Wendel šteje med najsi-lnejše socijalne povesti v svetovnem slov-stvu. Ocena je izšla med knjigami, ki se pripravljajo Nemcem za božično mizo. Ima naslov z mastnimi črkami »Ein slowenischer Dichter« in je menda prvi primer, da se v enem največjih berlinskih listov govori s takim poudarkom o slovenskem pisatelju.

Slovensko slovestvo v inozemstvu. O češkem prevodu Finžgarjevih povesti »Dekla Ančica« in »Stric« so priobčile Lidové Noviny z dne 7. t. m. na literarni prilogi daljšo oceno Jul. Heidenreicha. Poročevalec sodi o teh povestih, da so »mojstrski vzorci realistično zajete povesti iz kmečkega življenja«. Graja pa nekateri prevajalčeve napake.

Antologija francoske lirike v srbskimi. V beograjski »Biblioteki stranih pisaca« izide

cvetober francoskega pesništva, a v širšem obsegu, nego ga je Slovincem pred leti pri-pravil A. Debeljak.

Stanković in Vojnović v francoščini. V kratkem ima iziti v knjižni izdaji že nekaj časa napovedovani francoski prevod Stanko-vičevega romana »Nečista krv«. Prevajajo se tudi nekatere drame Iva Vojnovića.

O francoski knjiži v Jugoslaviji je priob-čila »Revue de Balcan« članek svojega urednika L. Savagiana, ki na podlagi ose-bnega anketiranja poroča o zelo ugodnih iz-gledih francoske knjige na jugoslovenskem knjižnem trgu. Francoski pisatelji in izdaja-telji so že postali pozorni na ta simpatični pojav. V srbskih pokrajinah se francoska knjiga izmed tujih prodaja v največjem šte-vilu, kar je pripisati dejstvu, da ni skoraj boljše družine, kjer ne bi ta ali oni čital francoski. Intelektualni stiki pa se tudi si-cer čedalje bolj poglobljajo; k temu dokaj pri-pomorejmo obiski raznih odličnih franco-skih pisateljev in znanstvenikov in pa jugo-slovensko - francoske manifestacije, kakor so bile nedavno ljubljanske lirske slavno-sti. Tudi ljubljanski in zagrebški knjigar-nari prodajajo čedalje več francoskih knjig. Polg francoskega romana, ki uspešno iz-podirva nemškega, se začenjajo čedalje bolj prodajati v Jugoslaviji francoske tehnične knjige. Pisec upravičeno trdi, da bi bila lahko francoska knjiga v Jugoslaviji še ce-njejša. Knjižničarji zaračunavajo frank po 3 Din, dočim notira na borzi samo 280 Din. Francosko - jugoslovenska trgovinska po-godba predvideva carinske izjeme za fran-co-sko knjigo, tako da ji je tudi s te strani olajšana pot. Vsekakor bodo morali knjigar-nari uravnati cene po kursu; neki beograjski knjižničar je že storil la korak.

Nagrade Goncourtove Akademije so bile letos podeljene tako-le: Glavno nagrado je dobil pisatelj Marcel Arian d za roman v treh zvezkih »L'Ordre«. Nagrada Femina-Vie Henree je bila podeljena Georgesu Barnanosu za roman »La Joie«. Žurnalistič-no nagrado Theofrasta Renaudota je dobil Marcel Aymé za knjigo »La Table aux Cre-vees«.

Spisi Emila Zolaja in današnja doba. Pa-riška revija »Monde« je etavila nekaterim francoskim pisateljem vprašanje: »Kaj mi-slite o Zolaju?« Leon Lemonnier je odvrnil,

da ga občuduje, Henri Poulaille je priznal, da je nanj sicer vplival, da pa na današnje dobo nima posebnega vpliva, dočim je Jean Cassou zapisal, da ga ni danes bolj zasta-relega pisatelja od Zolaja; niti retorika, skola-stika in akademizem niso tako zapra-šeni, kakor ta pisatelj brez stila in pravega življenja.

Radio

Izveček iz programov

Torek, 10. decembra

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Biografija svetovnega gospodarstva. — 19: Kratki pregled slovenskega jezika (dr. Kolarič). — 19.30: Rusčina. — 20: Orkestralni koncert g. Stanka Premrla. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila; nadaljevanje koncerta.

IDEAL radio slušalke

BARIJEVE cevi

TUNGSRAM

Sreda, 11. novembra

LJUBLJANA: Opoldanski program odpade. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Otroški kotiček. — 19: Prirodoslovno predavanje. — 19.30: Francosčina. — 20: Melodramski večer ge. Danilove in g. Kogojca. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila. — BEOGRAD 10.30: Reprodukcijska glasba. — 12.40: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Narodne pesmi. — 20: Prireditelj Jugosl.-česke lige. — 21.30: Poročila. — 21.40: Koncert narodne glasbe. — ZAGREB 12.30: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — PRAGA 16.30: Prenos iz Brna. — 20: Prenos simfoničnega koncerta Češke filharmonije. — BRNO 16.30: Liturgično gledališče. — 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.15: Koncert lahke godbe. — VARŠAVA 17.45: Koncert poljske glasbe. — 20.30: Koncert komorne glasbe. — 21.25: Koncert estov: ruska glasba. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16.30: Koncert orkestra. — 17.15: Glasbeni program za mladih. — 19.30: Slavnostni koncert akademičnega orkestra dr. Štefana. — 20.30: Biedermerski večer. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 16.30: Lahka glasba. — 19.30: Najnovejši slagerji. — 20.30: Koncert instrumentalnega kvarteta iz Beneke. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 19.30: Orkestralni koncert. — 20.15: Literarni program. — 21: Južnoslovenski skladatelji. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert tria. — 20: Arje in pesni. — 20.40: Simfonični koncert. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 16: Popoldanski koncert. — 19.30: Prenos vesega programa iz Frankfurt. — BU-DIMPESTA 9.15: Koncert orkestra balad. — 12.05: Ciganstva godba. — 17.40: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Zborovski koncert. — 21.40: Koncert komorne glasbe. — 22.15: Reprodukcijska glasba. — LONDON 19.45: Godba na pihalu. — 20.45: Pesni. — 21: Prenos simfoničnega koncerta. — 23.40: Presenečenja. — Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Vokalni in instrumentalni koncert.

MONTBLANC

darilo za Božič

1929

Kako krasno darilo je Montblanc polnilno pero, katere ima vrednost zlata in draguljev, povrh tega tako malo stane služi pa 20 let. S koliko hvalečnostjo bodo mislili obdarovani, bodisi to gospa, gospod ali otrok, vsak dan na darovalca, ker ni dneva, da ne bi rabili Montblanc peresa.

Ono, kar je bilo Vaša ali Vaših dragih v zadnjih mesecih, ali pa celo vse leto morda še same tiha želja, uresničila se bo na sam Božič.

Dajte si v eni boljši papirnici predložiti na ogled najnovejše Montblanc modele in prepišajte se o posebnih lastnostih Montblanc peresa.

200 rasnih individualnih starih peres tudi na Vaš rokoplja.

Fine umišljeni notranji mehanizem nahaja se v cevi od najplemenitejše črne, trde gume.

CENA VELIČIN:

Št. 20 . . . 296 Din Št. 35 . . . 360 Din
Št. 25 . . . 400 „ „ 45 . . . 730 „

s 18karatnim stislim peresom

in popularni self-filing št. 4 . . po 280 Din

Samo še

14 dni

do Božiča

MONTBLANC

Razdelitev Nobelovih nagrad v radiu

Danes 10. t. m. od 16.45 do 18.50 bodo vse nemške postaje prenašale iz Stockholma slavnostni spored razdelitve letošnjih Nobelovih nagrad. Potek prireditve bo pred stockholmskim mikrofonom razlagal berlinski napovedovalec Alfred Braun in sicer v nemškem jeziku. Prenos, ki bo gotovo zelo zanimiv, se bo slišal tudi preko domaške in drugih avstrijskih postaj.

Sokol

Sokolski listi, zlasti pa češkoslovaški, prinašajo v zadnjih številkah zanimive spominke članke o 60letnem obstoju in delovanju žensstva v Sokolu. Zlasti mnogo važnega gradiva, tudi slik, je priobčenih v »Sokolcu«, reviji češkoslovaškega Sokolstva, kjer se je oglasila med drugimi tudi s. Renata Tyrševa, ki popisuje dogodke pred 60 leti, ko je na inicijativu dr. Tyrše nastalo »Telovalno društvo praških gospa in deklet« pod vodstvom s. Katarine Fignerjeve, njene hčerke Renate, žene dr. Tyrše in prve načelnice s. Klementine Hanusove. Društvo je imelo ob ustanovitvi leta 1869. skupno že nad 120 članic, od teh 21 telovadk in 22 deklet, ki so tvorile prvi ženski sokolski naraščaj.

Poljsko Sokolstvo ima svoje postojanke tudi na Nizozemskem. Ob priliki 60letnice mesta Hambroek je nastopilo tudi tamkajšnje poljsko sokolsko društvo s članstvom in mladinskimi oddelki ter je poleg prostih vaj in lahke atletike zaplesalo tudi znani ples »krakowiak«. Nizozemski poljski Sokol so vključeni v VII ali francoski delalnici Zveze poljskega Sokolstva.

Jugoslovenski naseljeni v Franciji in Nemčiji dosedaj še nimajo svojih lastnih telesovzgojnih organizacij kakor n. pr. Poljaki in Čehi, ki so v tem pogledu prav pri-merno bi bilo, da bi se tudi iz naših vrst kaj pokrenilo za organizacijo sokolskih društev na Vestfalskem in Franciji.

Iz telovadnega sveta. — V Belgiji je re-signal na mesto predsednika gimnastične federacije gosp. François Blomart, ki je de-loval v organizaciji preko 40 let in je po-stal po smrti N. I. Cuperusa predsednik kraljevekega belgijskega telovadnega Save-za. — Švicarska telovadna zveza je prelo-žila svoj sedež iz Curiha v mesto Aaran, kjer ima svoj lastni dom in prednjačko šo-lo. Otvoritev doma pa bo uradno 1. marca 1930. — V Berlinu, središču nemškega Tur-nerstva, je bila ustanovljena Zveza vseh mestnih turnerskih društev, ki šteje 140 dru-štev s 39.000 člani. — V Pragi deluje sedni 47 sokolskih društev s 36.000 članstva, kar je napram Berlinu vsekakor procentualno mnogo več.

O ruski poeziji po revoluciji je objavil »Letopis Matice Srpske« v decembrski šte-vilki zelo zgoščen, a zanimiv pregled iz pe-resa prof. E. Zaharova, ki podaja sintezo vsega ruskega pesništva ustvarjanja v zadnjih desetih letih.

Bolgarska junška zveza priredi 1. 1930. v Sofiji svoj veliki zvezni zlet, in sicer v juniju ali juliju. S predpripravi se še ni pričelo, ker bo definitivno odločil o pri-re-ditvi zleta odbor Junakov na seji, ki se bo vršila sredi decembra v Sofiji.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Antar Bernede:

BELFEGORPustolovski roman
DRUGI DEL

»Tale je pravkar prinesel postrešek za gospodično Koletu«, je dejala.

Pomolila je mladenki zavoj, ki je bil povit z zlato nitko in na katerem se je bleščala značka neke velike slaščičarne. Gospa Gaufraiseva se je takoj vrnila k svojim loncem. Koleta je jela razvezovati zavoj...

Jacques v svoji zamišljenosti se v obče ni zmenil za ta dogodek.

Chantecoq, ki je težko čakal urednikovega odgovora, je stopil k njemu in dejal, da bi premagal njegove poslednje pomisleke: »Če vam je veliko do tega, se hočem zgledati pri vašem ravnatelju, a samo pri njem — in ga poprositi, naj strogo molči o vašem nestanku.«

Jacques je hotel odgovoriti, ko je Koleta s smehljajočim se obrazom stopila k njemu. Pokazala mu je lepo školjko s čokolado, ki jo je držala v roki, rekoč:

»Razvajate me, gospod Bellegarde!«

Novinar se je začuden uprl:

»Motite se, gospodična! Tega darila vam nisem jaz poslal.«

»Pa ta poslušnica?« je vprašala detektivova hči.

Podala je poročevalcu kartico z napisom:

»Jacques Bellegarde

36 Antinska avenija.«

Urednikova zavzetost je postajala čedalje večja.

»Gospodična,« je rekel z vso odločnostjo, »časno besedo vam dam, da nimam s to pošiljavo bombonov nikakega posla, in dasi je ta vizitka podobna onim, ki jih rabim...«

Chantecoq, ki je bil vse to slišal, je vzkliznil:

»A, tako! Pa ne da bi naš prijatelj Belfegor...?«

Območnik je, vzel školjko ter rekel Koleti in Bellegardeu:

»Pojdita z menoj!«

Odprl je vrata v ozadju svoje delavnice in stopil z njima v svetlo sobico, kjer je bil urejen popoln laboratorij.

Brez besede je postavil školjko na mizo, kjer je stala obilica steklenic, reagenčnih cevčic itd. Na slopo je vzel enega izmed bombonov, ga prelomil na dve in ga podihnil.

»Sumljivega duha ni opaziti,« je dejal. »A stavlja bi...«

Vstal je, stopil k omari in jo odklenil s ključkom, ki ga je vedno nosil na traku okoli vratu.

V omari je stala vrsta lekarnarskih steklenic vseh velikosti. Brez oklevanja je vzel kriminalist eno izmed njih, se vrnil k mizi, izlil polovico steklenke v najmanjšo svojih reagenčnih cevčic in vngel vanjo prelomljeni bombon. Jacques in Koleta sta ga molče opazovala.

Čez nekaj trenutkov je podržal reagenčno cevko proti luči in jo pridržil v stojalce, tako da mu je bila črk pred očmi.

Čokolada se je po malem raztopila, tekočina je postala rjava — in glej na dnu reagenčne cevke se je jel usadati siv prah, ki se je očito razlikoval od ostalih sestavin bombona.

»Zdaj vem z gotovostjo, da so bomboni zastrupljeni!« je z drhtečim glasom dejal Chantecoq.

Koleta je prebledela.

»Lopov izpolnjuje svojo grožnjo!« je vzkliznil Bellegarde. »Za menoj vi in zdaj vaša hči... Kakšna brezčasna strahopetnost!«

Chantecoq je utajil razburjenost, ki se ga je bila polastila.

»Lopov je dobro zamislil svoj načrt,« je rekel. »Meneč, da vas je spravil s poti, je hotel odstraniti še naju dva... in zvaliti tudi ta novi zločin na vas... A na ta pripetljaj se nič ne jezim, zakaj kaže mi, da imam veliko upanja.«

Nato se je obrnil k Bellegardeu z vprašanjem:

»Nu, kako se boste odločili?«

Urednik je živalno odvrnil:

»Prav imate, res je treba, da izginem!«

»Toda pristane?«

»Velja!«

Med tem, ko se je Koletin obraz speš zjasnil, sta moža krepko stisnila drug drugemu roko, zavedaje se pomena zveze, ki sta jo bila sklenila.

3. poglavje

Nadzornik Menardier si je neumorno prizadeval, da bi razbil strnil luvrsko skrivnost, a ves njegov trud je bil zaman. Ne preiskave v muzeju, ne poizvedbe, ki jih je odredil, niso obrodile prijemljivega uspeha. Nobeden izmed čilitiskov pestov, ki jih je bila policija fotografirala, se ni ujela z njenimi zapiski v razvidnicah znanih zločincev... Nobeden izmed volunov, ki jim je bilo poverjeno opazovanje sumljivih domačih in tujih oseb, ni bil mogel dognati niti najmanjše sledi o tem, kdo bi utegnil biti 'strah', ki so ga ponoči videvali v Louvru. Vsi obrazi na policijskem ravnateljstvu, od načelnikov oddelkov do najnižjih podrejenecv, so postajali od dne do dne bolj osupli.

Javno mnenje je postajalo nestrno. Nekateri časopisi so bili že objavili zbadljive članke, naperjene proti osebnosti, ki jim je bilo paziti na varnost sodržavljancev.

Gospod Ferval je bil politični Menardierja k sebi, da bi skupaj našla izhod iz te nevarne zadeve.

»Gospod ravnatelj,« je odkrito rekel nadzornik, »delj ko si belim glavo, bolj sem prepričan, da mora imeti prikazen važne razloge, ki so jo napotili, da se je dve noči zaporedoma vtrhotala v ulovano barbarskih bogov in ubila nesrečnega Sabarata. Želja, polastiti se take dragocenosti, bi bila za to početje le nezadostna razlaga.«

Zato sem prišel do prepričanja, da ima luvrska zadeva politično ozadije.

Ob raznih prilikah, ko mi je bilo poverjeno opazovanje sumljivih orijentalcev, sem dognal, da obstoji v teh deželah veliko tajnih družb, ki imajo ogromno moč in zveze na vseh koncih sveta.

Tretornvrhne čevlje
in snežne čevlje

danes vsakdo kupuje, ker je postala ta znamka radi svoje odlične kvalitete in elegantne faze ljubljencev vsega sveta.

Zahtevajte samo
»TRETORN« vrhne in
snežne čevlje!**Pozor!**Zahtevajte povsod pri vaših cenjenih trgovcih le **Kernove biskvite, deserte in napolitanke**, ker so najboljše. — Izdeluje jih edino le**A. KERN**

14689 Tovarna kekse KRAJ.

Strojeza izdelavo čevljarskih
lesnih klinčkov in
zobotrebcev

povsem nove, še nikoli rabljene, za kompletno tovarno prodam daleko izpod dnevne cene ali pa pristopim z istimi in s primerno zgradbo kot družabnik. Zasluzek velik, možnost prodaje zagotovljena. — Cenjene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Sretna budućnost«. 15541

Novosti Novosti Železna
služinska Brozović
patent postelja zložljiva, s tapetiranim
madracom, zelo praktična
za vasko hišo, hotele,
penzioniste, nočne službe
in za potujoče osebe
stane Din. 450.—
Raspoložam po postnem
povzetju.Lesena patent postelja
zložljiva, s tapetiranim
madracom, zelo praktična
stane Din. 280.—Trdelni z volno polnjeni
madraci stanejo
Din. 750.—Potem mam veliko za
lego puhastega perja
kg po D 38.— čisto belo
gošje kg po D 130.—
in čisto beli puh kg po
D 300.— in celo tapetirano
in posteljsko blago.**L. BROZOVIĆ**
Zagreb, ilica 82.

ROČNE HARMONIKE
DIREKTNO IZ TOVARNE
IZREDNO POCENI

NOVI POVEČANI CENIK

JE IZSEL ZAHTEVATE
GATER SI OGLEDITE NAŠE
NAJNOVEJSE HARMONIKE
DOBITE GA ZASTONJ.

ROČNE HARMONIKE
OD DIN. 65.— DOLJE

NAJVEČJA ODPR. TVRDOGA GLASBIL V JUGOSLAVIJI
MEINEL & HEROLD
TOVARNA GLASBIL
IN HARMONIK

PODR. MARIBOR ŠT. C-101

Elektrotehniška velefirmaišče za blagovni oddelek trgovca
s strokovnim znanjem, zmognega
srbohrvaščine in nemščine.Ponudbe s curriculum vitae na
Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva ul. 11, pod »Za- 21.668«**Kdor oglašuje, ta napreduje!**

Paula Tönnies kot soproga, Frigga Tönnies kot hči in Emil Tönnies kot brat javljajo tudi v imenu vseh sester, da je dne 6. decembra 1929 v Münchenu umrl gospod

stavbeni svetnik RUDOLF TÖNNIES

obl. avt. civ. arhitekt in gradbeni ravnatelj

Upepeljenje se je na izrečno željo pokojnika izvršilo povsem tiho dne 9. decembra 1929.

Vljudno se prosi, da se opuste žalni obiski.

Ljubljana, dne 9. decembra 1929.

Brez postnega zaznamka.

Mesto pogrebni zavod
občine Ljubljana

Naš srčnodobri brat, ujec, nečak in svak, gospod

Dr. FRAN HUBAD

advokat in fin. prokurator nadsvetnik v p.

je danes po pordnevni, silno težki bolezni mirno in bogu dano preminul, izpolnivši pravkar 50 let svoje starosti.

Pozabili ne bomo nikdar te zlate duše!

Pogreb bo s Stare poti številka 2 v torek, dne 10. decembra 1929, ob 3. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 8. decembra 1929.

Théa Zarnikova, roj. Hubadova, sestra, dr. Miljutin Zarnik, magistratni direktor, svak.

Juta in Nikolaj, nečakinja in nečak, prof. Matej Hubad, direktor drž. konservatorija, stric.

Poslovodstvo gradbenih podjetij G. Tönnies in »Obnova« v Ljubljani javlja, da je dne 6. decembra 1929 v Münchenu umrl gospod

stavbni svetnik Rudolf Tönnies

obl. avt. civ. arhitekt in gradbeni ravnatelj

Upepeljenje se je na izrečno željo pokojnika tiho izvršilo dne 9. decembra t. l. Prominentnemu strokovnjaku in neprestano delavnemu izkušenemu veščaku bomo ohranili trajen časten spomin.

Ljubljana, 9. decembra 1929.

Uradništvo gradbenih podjetij G. Tönnies in »Obnova« v Ljubljani naznanja žalostno vest o prerani smrti svojega vrhovnega šefa, gospoda

stavbinskega svetnika Rudolf Tönnies-a

obl. avt. civ. arhitekta in gradbenega ravnatelja

ki je po dolgi in mučni bolezni dne 6. decembra 1929 v Münchenu preminul. Nepozabnemu šefu, ki nam je bil svetel uzor neustrudnega veselja do dela in vestnega izpolnjevanja dolžnosti, bomo do konca dni ohranili časten in hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 9. decembra 1929.